جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری
شورای عالی برنامه‌ریزی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

دورهٔ کارشناسی ارشد

۱ـ تاریخ تشیع

۲ـ تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

گروه علوم انسانی

مصوب چهارصد و چهاردهمین جلسهٔ شورای عالی برنامه‌ریزی
مورخ ۱۳۸۰/۴/۳

بسم‌الله الرحمن الرحیم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی‌ارشد
۱ ـ تاریخ تشیع ۲ ـ تاریخ فرهنگ و تمدن‌اسلامی

گروه: علوم انسانی **کمیته تخصصی:**
رشته: ۱ ـ تاریخ تشیع، ۲ ـ تاریخ فرهنگ و تمدن‌اسلامی گرایش:
دوره: کارشناسی‌ارشد **کد رشته:**

شورای عالی برنامه‌ریزی در **چهارصد و چهاردهمین** جلسه مورخ **۱۳۸۰/۴/۳** براساس طرح دوره **کارشناسی‌ارشد ۱ ـ تاریخ تشیع، ۲ ـ تاریخ فرهنگ و تمدن‌اسلامی** که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده، و مقرر می‌دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره **کارشناسی‌ارشد ۱ ـ تاریخ تشیع، ۲ ـ تاریخ فرهنگ و تمدن‌اسلامی** از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم‌الاجرا است.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری اداره می‌شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی می‌باشند.

ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ **۱۳۸۰/۴/۳** برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم‌الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره **کارشناسی‌ارشد ۱ ـ تاریخ تشیع، ۲ ـ تاریخ فرهنگ و تمدن‌اسلامی** در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری ابلاغ می‌شود.

رأی صادره **چهارصد و چهاردهمین** جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی
مورخ ۱۳۸۰/۴/۳
در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد
۱ ـ تاریخ تشیع ۲ ـ تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ۱ ـ تاریخ تشیع، ۲ ـ تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است

رأی صادره **چهارصد و چهاردهمین** جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۸۰/۴/۳ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته ۱ ـ تاریخ تشیع، ۲ ـ تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین
وزیر علوم، تحقیقات و فنّاوری

دکتر علی شریعتمداری
رییس گروه علوم انسانی

رونوشت : به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمایید.

دکتر سید محمدکاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی

فصل اوّل

مشخصات کلی برنامه

باسمه‌تعالی

"احی قلبك بالموعظة ... و أعرض علیه اخبار الماضین و ذکره بما اصاب من کان قبلک من الاولین و سر فی دیارهم و آثارهم، فانظر فیما فعلوا و عما انتقلوا و این حلّوا و نزلوا"

(از وصیت امیرالمومنین علی‌ﷺ به امام حسن ﷺ)

۱. مقدمه

توجه به تاریخ و اهتمام به تاریخ‌نگاری یکی از برجسته‌ترین ویژگیهای فرهنگ و تمدن‌اسلامی است که ریشه‌های آن را باید در تاریخ نگری قرآن و ارتباط بخشی قابل توجه از آیات قرآنی به مسایل و حوادث تاریخی و در نتیجه توقف فهم و تفسیر این آیات بر داشتن اطلاعات تاریخی و نیز توصیه وتشویق قرآن به سیردر آفاق و تأمل در سرنوشت پیشینیان و همچنین پیوند ناگسستنی مباحث کلامی و فقهی با داده‌های تاریخی جستجو کرد.

تلاش قابل تقدیر دانشمندان مسلمان در پدید آوردن آثار تاریخی در سده‌های پیشین پاسخگوی نیازهای جامعه‌اسلامی بود ولی در سده‌های اخیر و در پی تحولات بنیادینی که در تفکر و زندگی بشر رخ داده است به نظر می‌رسد تحقیقات ونوشته‌های تاریخی مسلمانان، چه در زمینه ارایه چهره‌ای درست از وضعیت کنونی حیات اسلامی و چه تصحیح نگاه به گذشته و تطبیق آن با نیازها و دستاوردهای جدید، فاقد معیارهای لازم است.

سامان دادن آموزش و پژوهش در حوزه تاریخ اسلام در قالب رشته‌های درسی دانشگاهی درکشور ما درکنار تحقیقات سنتی، منشأ آثار و نتایجی بوده است ولی گذشت زمان و پیشرفتهای جدید در زمینهٔ روش بررسیهای تاریخی و افزایش چشمگیر حجم منابع و اطلاعات و نیز روبرو شدن با پرسشها وابهامهای تازه، لزوم تجدید نظر در برنامه‌ها، سرفصل دروس، منابع و روشهای تدریس و تحقیق تاریخی را اجتناب ناپذیر می‌نماید. این مسأله با در نظر گرفتن ضرورتهای برخاسته از پیروزی انقلاب اسلامی در

ایران اهمیتی دو چندان می‌یابد.

تردیدی نیست که بدون شناخت درست گذشته نمی‌توان اندیشه و تدبیری صحیح درباره آینده داشت. امروزه وظیفه خطیر ارایه چهره‌ای روشن، بدون خدشه و واقعی از گذشته بردوش همه عالمان متعهد و دردمندی که به احیای اسلام ناب محمدی و عزت و سربلندی ایران اسلامی می‌اندیشند سنگینی می‌کند.

اینک با درک درست از واقعیتهای کنونی ایران و جهان و ایجاد تحول در برنامه‌های آموزشی دو رشته کارشناسی‌ارشد ناپیوسته تاریخ تشیع و تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی در دوره کارشناسی‌ارشد با این برنامه دایر می‌گردد.

۲. ویژگیهای برنامه

با مطالعه در روشها و راهکارهای تدوین برنامه‌های آموزش عالی، برنامه حاضر به گونه‌ای طراحی شده است که ضمن برخورداری از قابلیت ارزیابی و امکان سنجش میزان توانایی آن برای تحقق اهداف پیش‌بینی شده، توجیهی روشن درباره هر یک از عناصر برنامه و جایگاه آن داشته باشد.

با در نظرگرفتن اهداف و مقتضیات دانشگاه‌ها برنامه حاضر با روش تلفیقی ***(Eclectic Option)*** با دو روش زیر طراحی شده است.

- تهیه برنامه به روش میان رشته‌ای (تاریخ، فرهنگ و تمدن و روش تحقیق تاریخی) ***(Interdisciplinary Option)***
- تهیه برنامه به روش جامعه‌مداری (توجه به نتیجه نیازسنجی و تلاش برای برآوردن نیازهای موجود درکشور در زمینه مطالعات تاریخی)

۳. نیاز سنجی و امکان سنجی

در حال حاضر درکشور ما، رشته‌های دانشگاهی مرتبط با تاریخ به تاریخ محض ایران در دو مقطع پیش و پس از ظهور اسلام و نیز تاریخ اسلام و یا آمیخته‌ای از تاریخ و تمدن اسلامی اختصاص دارد. هویت شیعی انقلاب اسلامی پرسشهایی فراوان را درباره پیشینه و فراز و نشیب تاریخ تشیع به گونه‌ای که

سرانجام در قالب یک حکومت در ایران تجلی یافت فرا روی اندیشمندان قرار داده است ولی جای شگفتی و بل سوکمندی است که در کشور ما با وجود تلاشهای پراکنده‌ای که برای شناساندن تشیع و تاریخ آن صورت می‌بندد هیچ نهاد علمی رسماً متولی این مهم نیست. همچنین به نظر می‌رسد برای حل مشکلات فرهنگی و مدیریت علمی و فرهنگی کشور بدون دست کشیدن از ارزشهای اصیل و در مسیر تلاش برای بازآفرینی مجد و عظمت گذشته متناسب با شرایط جدید بشری ـ که از شعارهای اصلی انقلاب است ـ پیش از هر چیز نیازمند شناخت درست فرهنگ و تمدن عظیم اسلامی و مبانی و ابعاد آن و چگونگی تعامل آن با دیگر تمدنها هستیم و این مهم نیز متأسفانه به صورتی شایسته مورد اهتمام دانشگاهها قرار نگرفته است. و از سویی دیگر نیاز محافل علمی کشور به گسترش مطالعات درباره تاریخ اسلام و تشیع ـ در قالب رشته و یا گرایشی مستقل ـ نیز با توجه به پیوند وثیق عموم شعارها و اهداف نظام با تجربه موفق تاریخی اسلام مورد تأیید صاحب‌نظران است.

دانشگاه‌های مجری باید با توجه به اهداف کلان خود، در خدمت به اهداف نظام مقدس اسلامی و با توجه به امکان فراهم آوردن فضای آموزشی مورد نیاز و امکان دسترسی به منابع و اساتید و نیز امکان شناسایی و گزینش دانشجویانی با ویژگیهای مورد نظر، وظیفه خود را که برطرف کردن بخشی از کاستی‌های موجود در این زمینه است در قالب اجرای دو رشته **تاریخ تشیع** و **تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی** ایفا نمایند.

۴. هدف کلی رشته

هدف کلی رشته به شرح زیر در نظر گرفته شده است :

«تربیت دانش آموختگانی متعهد به اسلام که با تعبدی آگاهانه و پشتوانه‌ای از معارف اسلامی و برخورداری از درکی درست و اطلاعاتی گسترده درباره تاریخ تشیع و یا تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی و منابع و مآخذ آن، توان تحقیق، تدریس، نوآوری و پاسخگویی به پرسشها و شبهات موجود در حوزه یکی از دو رشتهٔ فوق را داشته باشند.»

۵. راهکارهای (استانداردهای) آموزشی

تحقق هدف کلی فوق تنها از طریق برنامه درسی رسمی میسور نیست بلکه نیازمند برنامه آموزشی گسترده‌تر و در بردارنده موارد زیر است:

محیط معنوی واخلاقی، محیط علمی با حضور اساتید و محققان مبرز، کتابخانه ومرکز اطلاع‌رسانی در خور، برنامه درسی منسجم و کارآمد، کارگاههای پژوهشی، متون کمک درسی متنوع وعمیق، سمینار، بازدیدهای علمی ومانند آن. در فصل سوم این برنامه، در کاربرگهای معرفی دروس، راهکارهای (استانداردهای) آموزشی لازم برای هر درس تعیین شده است.

۶. اهداف آموزشی

براساس مطالب پیش‌گفته اهداف آموزشی برنامه را به شرح زیر می‌توان برشمرد:

- آشنایی با معارف‌اسلامی
- نگرش انتقادی به چارچوب تئوریک تاریخ نگاری مرسوم و احاطهٔ دانشجویان به ابزارهای تجزیه و تحلیل تاریخی
- آشنایی تخصصی با محتوای مورد نیاز برای یکی از دو رشتهٔ تعیین شده و تأمین و تمهید بنیهٔ لازم علمی در حد مراکز معتبر علمی جهان

۷. حیطه‌های آموزشی

طبیعی است که حیطه‌های آموزشی این برنامه نیز منطبق با اهداف آموزشی مذکور در بند ۶ چنین می‌باشد:

- حیطه آموزشی معارف‌اسلامی
- حیطه آموزشی مهارتهای پژوهشی مورد نظر
- حیطه آموزشی تخصصی هر یک از رشته‌های تعیین شده

۸. عناوین دروس

با توجه به حیطه‌های آموزشی فوق و براساس مبانی و محورهای زیر عناوین دروس و تعداد واحدهای آن انتخاب شده است :

- رعایت ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری
- مورد توجه و استفاده قرار دادن طرحها و برنامه‌های درسی مصوب
- مشاوره و رایزنی با استادان و صاحبنظران
- اولویت دادن به عناوین دروسی که در دانشگاههای دیگر پیشینه آموزشی دارد.
- اولویت دادن به عناوینی که منابع آنها قابل دسترسی است.

عناوین دروس و تعداد واحدهای آنها در جدول دروس در فصل دوم برنامه آمده است.

۹. واحدهای درسی

محتوای درسی پیش‌بینی شده برای تحقق اهداف آموزشی در قالب تا ۳۲ واحد درسی اصلی و ۱۶ واحد جبرانی عرضه می‌شود که دسته‌بندی آن چنین است:

*** دروس جبرانی (معارف‌اسلامی و زبان و روش تحقیق) (ویژهٔ کسانی که در آزمون ورودی نمرهٔ لازم را در این دروس کسب نکرده‌اند)**

معارف‌اسلامی	۴واحد
زبان عربی (متناسب با رشته)	۲ واحد
زبان انگلیسی (متناسب با رشته)	۴ واحد
زبان فارسی (متناسب با رشته)	۲ واحد
روش تحقیق و مأخذ شناسی	۲ واحد
تاریخ زندگی پیامبرﷺ	۲واحد
جمع	۱۶ واحد

*** دروس اصلی**

دروس مهارتهای پژوهشی مورد نظر و پایان‌نامه	۱۴ واحد
دروس تخصصی هر رشته	تا۱۸واحد
جمع	تا۳۲ واحد

۱۰. شرایط پذیرش دانشجو

داوطلبان تحصیل در این رشته‌ها از طریق آزمون مورد تایید وزارت فرهنگ و آموزش عالی گزینش میشوند وباید توان تحصیل تمام وقت در طول دوره و قابلیتهای فکری و روحی برای گذراندن موفقیت‌آمیز دوره را دارا باشند.

فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی می‌توانند در آزمون این رشته‌ها شرکت کنند

داوطلبان این رشته‌ها باید در حدّ قابل قبول از علوم و معارف اسلامی، زبان عربی و زبان انگلیسی مطلع باشند.

چنانچه ضرورت پیداکند دانشگاه از طریق مصاحبهٔ علمی، گزینش نهایی داوطلبان را انجام خواهد داد.

۱۱. طول دوره و شکل نظام آموزشی

هماهنگ با آیین‌نامه‌های آموزشی مصوب و مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری، تحصیل در رشته کارشناسی ارشد ناپیوسته تاریخ تشیع و تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی ۴ نیمسال تحصیلی است که در صورت نیاز تا یک نیمسال دیگر نیز برای نگارش و دفاع از پایان‌نامه تحصیلی قابل تمدید است.

افرادی که در آزمون ورودی امتیاز لازم را در دروس معارف اسلامی، زبان عربی و زبان انگلیسی کسب نکرده باشند ملزم به گذراندن حداکثر ۱۲ واحد درسی پیشنیاز در یک نیمسال می‌باشند و طبیعی است که یک نیمسال به طول دوره آنها افزون خواهد شد.

۱۲. نقش و توانایی دانش‌آموختگان

نقش و توانایی دانش‌آموختگان این رشته به شرح زیر می‌باشد :

- توان تدریس دروس تاریخ در مدارس و دانشگاهها
- توان تحقیق و نوآوری در عرصه‌های تاریخ تشیع، تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی
- توان پاسخگویی به شبهات موجود در مسایل مربوط به دو رشتهٔ تعیین شده
- توان فهم و نقد آثار مستشرقان
- امکان ورود به دوره‌های دکتری ذیربط

۱۳. تعهدات

دانشجو ملزم است ضمن رعایت کلیه مقررات و ضوابط آموزشی و اهتمام جدی به درس در طول دوره تحصیل، پس از فراغت از تحصیل به تعهدات قانونی خود پایبند باشد.

فصل دوم

عناوین، تعداد واحدها و جدول دروس

- عناوین و تعداد واحدهای درسی
- جدول دروس پیشنیاز
- جدول دروس رشتهٔ تاریخ تشیع
- جدول دروس رشتهٔ تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

عناوین و تعداد واحدهای درسی

با توجه به مبانی و محورهایی که دربند ۸ مشخصات کلی رشته ذکر شد عناوین وتعداد واحدهای درسی هر یک از حیطه‌های آموزشی به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱) حیطه آموزشی دروس جبرانی

الف) معارف اسلامی

هدف: آشنایی با معارف‌اسلامی

۱. کلام	۲واحد
۲. فقه	۲واحد
جمع واحدها:	۴واحد

ب) زبان

هدف: بالا بردن توان استفاده از متون علمی مورد نیاز رشته

۱. متون کهن فارسی	۲واحد
۲. متون کهن عربی	۲واحد
۳. زبان انگلیسی	۴واحد
جمع	۸واحد

ج. توانائی پژوهشی

هدف: آشنائی تخصصی و کاربردی با روش تحقیق تاریخی و مأخذشناسی

۱. روش تحقیق و مأخذشناسی	۲واحد

د. تاریخ اسلام

۱. تاریخ زندگی پیامبر ﷺ	۲واحد

۲) حیطه آموزشی دروس اصلی

الف) مهارتهای پژوهشی و نقد تاریخی

هدف: آشنایی بامبانی نظری و عملی پژوهش و نقد تاریخی در حد یک کارشناس ارشد

۱. روش شناسی تاریخ	۲واحد
۲. نقد متون تاریخی	۲واحد
۳. مکاتب تاریخ‌نگاری در تمدن اسلامی	۲واحد
۴. فلسفه علم تاریخ	۲واحد
۵. پایان‌نامهٔ تحصیلی	۶واحد
جمع واحدها	۱۴واحد

ب) محتوای تخصصی رشتهٔ تاریخ تشیع:

۱. مفهوم و تاریخ پیدایش تشیع	۲واحد
۲. سیره ائمه علیهم‌السلام (۱)	۲واحد
۳. سیره ائمه علیهم‌السلام (۲)	۲واحد
۴. علم وآموزش در جهان تشیع	۲واحد
۵. تاریخ سیاسی شیعه (۱)	۲واحد
۶. تاریخ سیاسی شیعه (۲)	۲واحد
۷. تاریخ اجتماعی شیعه	۲واحد
۸. تشیع در آثار مستشرقان	۲واحد
۹. فرق شیعه	۲واحد
جمع واحدها	۱۸ واحد

ه) محتوای تخصصی رشته تاریخ فرهنگ وتمدن‌اسلامی

۱. فرهنگ وتمدن‌اسلامی از دیدگاه مستشرقان	۲واحد
۲. تاریخ علم در تمدن اسلامی	۲واحد
۳. تاریخ آموزش در تمدن اسلامی	۲واحد
۴. تاریخ هنر در تمدن اسلامی	۲واحد
۵. تاریخ تشکیلات اداری در تمدن اسلامی	۲واحد
۶. تأثیر تمدن‌اسلامی بر غرب	۲واحد
۷. اسلام در رویارویی با غرب	۲واحد
۸. سیراندیشه‌های سیاسی و اجتماعی در تمدن اسلامی	۲واحد
۹. شناخت تمدن‌اسلامی	۲واحد
جمع واحدها	۱۸واحد

جدول دروس جبرانی

شماره‌درس	عنوان درس	تعدادواحد	تعدادساعت	نوع‌درس
۵۵۱۲۰۱	تاریخ زندگی پیامبرﷺ	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۲	کلام	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۳	فقـه	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۴	متون کهن فارسی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۵	متون کهن عربی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۶	روش تحقیق و مأخذ شناسی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۷	زبان انگلیسی (۱)	۲	۶۴	عملی
۵۵۱۲۰۸	زبان انگلیسی (۲)	۲	۶۴	عملی
جمـــع		۱۶	۳۲۰	

جدول دروس رشتهٔ تاریخ تشیع

شماره‌درس	عنوان درس	تعدادواحد	تعدادساعت	نوع‌درس
۵۵۱۸۰۱	روش‌شناسی تاریخ	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۲	نقد متون تاریخی	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۳	مکاتب تاریخ نگاری در تمدن اسلامی	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۴	فلسفه علم تاریخ	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۵	مفهوم و تاریخ پیدایش تشیع	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۷	سیرهٔ ائمه علیهم‌السلام (۱)	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۸	سیرهٔ ائمه علیهم‌السلام (۲)	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۹	علم و آموزش در جهان تشیع	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۱۰	تاریخ سیاسی شیعه (۱)	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۱۱	تاریخ سیاسی شیعه(۲)	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۱۲	تاریخ اجتماعی شیعه	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۱۳	فرق شیعه	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۱۴	تشیع در آثار مستشرقان	۲واحد	۳۲	نظری
۵۵۱۸۹۹	پایان نامه	۶واحد	---	نظری
	جمع	۳۲ واحد	۴۱۶	

جدول دروس رشتهٔ تاریخ فرهنگ وتمدن اسلامی

شماره‌درس	عنوان درس	تعدادواحد	تعدادساعت	نوع‌درس
۵۵۱۹۰۱	روش‌شناسی تاریخ	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۲	نقد متون تاریخی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۳	مکاتب تاریخ نگاری در تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۴	فلسفه علم تاریخ	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۵	تاریخ علم در تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۶	تاریخ آموزش در تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۷	تاریخ هنر در تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۸	تاریخ تشکیلات اداری در تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۹	تأثیر تمدن اسلامی بر غرب	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۱۰	اسلام در رویارویی با غرب	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۱۱	سیراندیشه‌های سیاسی واجتماعی درتمدن‌اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۱۲	شناخت تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۱۳	فرهنگ وتمدن اسلامی از دیدگاه مستشرقان	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۱۴	پایان نامه	۶	---	نظری
	جمع	۳۲	۴۱۶	

فصل سوم

سرفصل دروس

سرفصل دروس جبرانی

سرفصل دروس رشتهٔ تاریخ تشیع

سرفصل دروس رشتهٔ تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

سرفصل دروس جبرانی

جدول دروس جبرانی

شماره‌درس	عنوان درس	تعدادواحد	تعدادساعت	نوع‌درس
۵۵۱۲۰۱	تاریخ زندگی پیامبرﷺ	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۲	کلام	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۳	فقـه	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۴	متون کهن فارسی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۵	متون کهن عربی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۶	روش تحقیق و مأخذ شناسی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۲۰۷	زبان انگلیسی (۱)	۲	۶۴	عملی
۵۵۱۲۰۸	زبان انگلیسی (۲)	۲	۶۴	عملی
جمـــع		۱۶	۳۲۰	

تاریخ زندگی پیامبر ﷺ

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۲۰۱ — **حیطه آموزشی:** تاریخ زندگی پیامبر ﷺ

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی تحلیلی باابعاد مختلف زندگی سیاسی و اجتماعی پیامبرﷺ از بعثت تا رحلت

۳- سرفصل:

- وضعیت تمدن بشری در آستانهٔ ظهور اسلام
- تحلیل وضعیت قبایل عرب در آستانه ظهور اسلام
- ساختار سیاسی و اجتماعی مکه و اهمیت و جایگاه آن در عربستان
- ویژگیها و روشهای آغاز دعوت اسلامی
- تحلیل عوامل و روشهای رویارویی مشرکان قریش با دعوت اسلامی
- روشهای برخورد پیامبرﷺ با دشمنی‌های مشرکان قریش و اهل کتاب (یهود - مسیحیت)
- جایگاه هجرتها در تثبیت دعوت اسلامی
- برخورد پیامبرﷺ با سلاطین و امپراتوران
- تحلیل وضعیت جامعهٔ یثرب در آستانهٔ هجرت
- گامهای اولیهٔ پیامبر برای تأسیس حکومت
- نگاهی کلی به سیاستهای اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی پیامبر
- روشهای برخورد پیامبر با دشمنان داخلی (منافقان)
- تحلیل کلی غزوات و سرایا
- توجه پیامبرﷺ به مسائل بین‌المللی
- مسألهٔ جانشینی پیامبرﷺ

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: - دستگاه اورهد برای نمایش نقشه‌های مورد نیاز
- امکانات نمایش فیلم ویدیوئی

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی - منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس - فیلم و نقشه نمایش داده خواهد شد

پژوهش - یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: روش مرسوم
- درصدی از نمره به مقاله پایان نیمسال اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام، جواد علی
- جمهرة الانساب العرب، ابن حزم
- جمهرة الانساب، ابن کلبی
- طبقات الکبری، ابن سعد
- اخبار مکه، ازرقی
- تاریخ المدینة المنورة،ابن شبه
- المغازی، واقدی
- سیرهٔ ابن هشام
- سیرهٔ ابن اسحاق
- تاریخ طبری
- الکامل، ابن‌اثیر
- فتوح البلدان، بلاذری
- مروج الذهب، مسعودی
- و دهها کتاب ومقالهٔ دیگر

کلام

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۲۰۲ **حیطه آموزشی:** معارف اسلامی

تعداد واحد: ۲واحد **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: **نوع واحد:** نظری

۲- **هدف درس:** آشنایی با مهمترین مباحث خداشناسی،نبوت،امامت و معاد با تکیه بر دیدگاههای کلامی شیعه

۳- **سرفصل:**

- خداشناسی وبراهین آن
- توحید ذات وصفات
- افعال باری تعالی
- نبوت عامه
- نبوت خاصه
- خاتمیت
- جایگاه اصل امامت درکلام شیعی
- امامت: ویژگیها، اوصاف و شؤون
- اثبات امامت ائمه اثناعشر
- مهدویت
- اثبات معاد
- معاد جسمانی و روحانی
- شفاعت، خلود، برزخ و ...

۴- شیوهٔ آموزش: الف) پیش‌مطالعه‌ی دانشجویان ب) توضیحات استاد درکلاس ج) بحث گروهی وپاسخ به سؤالات دانشجویان د) پاسخ به شبهات اعتقادی دانشجویان (خارج از کلاس)

۵- **تدارکات مورد نیاز:** تدارکات مرسوم

۶- **راهنمایی‌های کمک آموزشی:**

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی: دانشجویان باید متن درسی را پیش مطالعه نموده و با زمینه‌ی ذهنی وارد کلاس شوند.

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش: دانشجویان باید درباره‌ی یکی از موضوعات فرعی مربوط به پژوهش بپردازند و تحقیقی ارایه نمایند.

دیگر موارد: دانشجویان باید به استاد خود - یا استاد دیگری - خارج از زمان کلاس، دسترسی داشته باشند تابتوانند شبهات اعتقادی خود را بازگو نموده و پاسخ دریافت نمایند

۷- **روش آزمون:** روش مرسوم

- آزمون هر چند هفته یکبار از متون درسی
- آزمون میان ترم و پایان ترم از مجموع مطالب متون درسی و مباحث مطرح شده در کلاس

۸- **گزیدهٔ منابع:**

کشف المراد، علامه حلی

تجرید الاعتقاد

شرح المقاصد تفتازانی

الالهیات، آیةالله سبحانی

ده مقاله پیرامون مبدأ و معاد آیة الله جوادی آملی

گوهر مراد لاهیجی

راهنما شناسی، آیةالله مصباح یزدی

آثار استاد مطهری درباره نبوت و امامت

فقـــه

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۲۰۳ — **حیطه آموزشی:** معارف اسلامی

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی با مهمترین احکام فقهی مورد نیاز

۳- سرفصل:

- گزیدهٔ کتاب الطهاره باتطبیق با برخی از رساله‌های عملیه
- گزیدهٔ کتاب الصلاة با تطبیق بابرخی رساله‌های عملیه
- گزیدهٔ کتاب الزکاة با تطبیق با برخی رساله‌های عملیه
- گزیدهٔ کتاب الصوم با تطبیق با برخی رساله‌های عملیه
- گزیدهٔ کتاب الحج با تطبیق بابرخی رساله‌های عملیه
- گزیدهٔ کتاب الجهاد باتطبیق با برخی رساله‌های عملیه
- گزیدهٔ کتاب المتاجر با برخی رساله‌های عملیه
- گزیدهٔ کتاب القضاء با تطبیق با برخی رساله‌های عملیه

این گزیده‌ها جمعاً ۴۵ صفحه ازکتاب تبصرة المتعلمین تصحیح محمدهادی یوسفی غروی چاپ وزارت ارشاد راتشکیل می‌دهد.

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی

بازدید علمی: -

مطالعهٔ شخصی: منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس: برای کتاب الحج از نقشه، عکس و فیلم استفاده می‌شود

پژوهش -

دیگر موارد-

۷- روش آزمون: روش مرسوم

۸-گزیدهٔ منابع:

- تبصرة المتعلمین
- رساله عملیه مراجع بزرگ معاصر

متون کهن فارسی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۲۰۴	حیطه آموزشی: زبان
تعداد واحد: ۲واحد	تعداد ساعت: ۳۲
پیش نیاز:	نوع واحد: نظری

۲- هدف درس: مهارت یافتن دانشجویان در درست خواندن، فهم و بهره‌گیری از متون تخصصی تاریخی به زبان فارسی همراه با اشاره به دقایق لغوی و دستوری

۳- سرفصل:

- تحلیل و بیان دقایق ادبی گزیدهٔ متون زیر همراه با مقدمه‌ای کوتاه در معرفی متن منتخب

۴- شیوهٔ آموزش: متون منتخب در آغاز نیم سال تحصیلی در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد و استاد تنها به رفع اشکال و بیان دقائق لغوی ونکات دستوری می‌پردازد و در هر جلسه بین ۱۰ تا ۱۵ صفحه مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی -

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش -

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: روش مرسوم

- درک مطلب، بازنویسی و نشانه‌گذاری

۸- گزیدهٔ منابع:

- مجمل التواریخ والقصص
- تاریخ بیهقی
- تاریخ بلعمی
- سفرنامهٔ ناصر خسرو
- راحة الصدور، راوندی
- ترجمهٔ ابن اعثم کوفی
- جامع التواریخ، رشیدالدین فضل‌الله
- تاریخ گزیدهٔ، مستوفی
- حبیب السیر
- تاریخ جهانگشای جوینی
- تاریخ وصاف الحضرة
- ظفرنامه، یزدی
- تاریخ گیتی گشا
- تاریخ قم، حسن بن محمد قمی
- چهارمقالهٔ عروضی
- تاریخ بخارا، نرشخی
- تاریخ بناکتی
- و دیگر منابع معرفی شده از سوی استاد

متون کهن عربی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۲۰۵	حیطه آموزشی: زبان
تعداد واحد: ۲واحد	تعداد ساعت: ۳۲
پیش نیاز:	نوع واحد: نظری

۲- هدف درس: مهارت یافتن دانشجویان در فهم و بهره‌گیری از متون تخصصی تاریخی به زبان عربی همراه با اشاره به دقایق صرفی ونحوی

۳- سرفصل:

- تحلیل ادبی و بیان دقایق گزیدهٔ متون همراه با مقدمه‌ای کوتاه در معرفی متن منتخب

۴- شیوهٔ آموزش: متون منتخب در آغاز نیم‌سال تحصیلی در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد و در کلاس، استاد تنها به رفع اشکال و بیان دقائق می‌پردازد و در هر جلسه بین ۵تا ۱۰ صفحه متن مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی -

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش -

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: روش مرسوم

ترجمه، درک مطلب، اعراب‌گذاری

۸- گزیدهٔ منابع:

- وقعه صفین
- تاریخ یعقوبی
- تاریخ طبری
- سنی ملوک الارض و الانبیاء
- وفیات‌الاعیان
- معجم البلدان
- شرح نهج‌البلاغه ابن ابی‌الحدید
- الحوادث الجامعة، ابن فوطی
- تاریخ ابن‌اثیر
- مقدمهٔ ابن‌خلدون
- صبح الاعشی
- و دیگر منابع منتخب استاد

روش تحقیق و مأخذشناسی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۲۰۶ **حیطه آموزشی:** مهارتهای ویژه پژوهشی

تعداد واحد: ۲واحد **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی تخصصی با روشهای کاربردی شناخت حقیقت در مطالعات تاریخی و مأخذ شناسی

۳- سرفصل:

- تعریف تحقیق، روش تحقیق و اهمیت آن
- انتخاب موضوع
- بیان مسأله
- تدوین فرضیه
- تنظیم طرح تحقیق
- روشهای مختلف تحقیق با تکیه بر روش تحقیق تاریخی
- روش گردآوی اطلاعات با تکیه بر روش تحقیق تاریخی
- آداب فیش برداری
- روشهای ارائه نتیجهٔ تحقیق
- گزارش تحقیق
- نکات اصلی و مهم آداب نگارش
- روشهای دسته‌بندی منابع تاریخی
- معرفی چند نمونه از هر یک از انواع منابع و ارزیابی اجمالی آنها

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم با تکیه برکارهای عملی که برای هر جلسه تعیین می‌شود

۵- تدارکات مورد نیاز: - کتابخانه
- بانک اطلاعات رایانه‌ای
- دستگاه اورهد

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی از کتابخانه - مرکز اسناد - مرکز خدمات رسانه‌ای - مرکز خدمات رایانه‌ای

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی و کمکی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال

دیگر موارد برای هر جلسه کار عملی درنظر گرفته می‌شود.

۷- روش آزمون: - روش مرسوم
- درصدی از نمره به تکالیف عملی دانشجو در طول نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد
- درصدی از نمره به تکلیف پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد.

۸- گزیدهٔ منابع:

- روش تحقیق و مأخذشناسی، رنجبر
- آیین پژوهش و مرجع‌شناسی، احمد گیوی
- چگونه پژوهش کنیم؟ نیک‌مور
- شیوهٔ نوشتن مقالات تحقیقی، استاپلتون
- شیوهٔ بهره‌گیری از کتابخانه ...، عباس حرّی
- روش تحقیق در تاریخ، کلارک
- و دهها منبع دیگر
- مقدمه‌ای برشناخت اسناد تاریخی، قائم مقامی
- تاریخ‌نگاری، قائم مقامی
- روشهای پژوهش در تاریخ، چاپ آستان قدس
- راهنمای آماده ساختن کتاب، ادیب سلطانی
- مصادرالتاریخ الاسلامی، اسماعیل کاشف
- روش تحقیق مفهومی در متون‌اسلامی، حسین‌نژاد

زبان انگلیسی(۱)

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۶۰۷ حیطه آموزشی: زبان

تعداد واحد: ۲واحد تعداد ساعت: ۶۴

پیش نیاز: نوع واحد: عملی

۲- هدف درس: آماده ساختن دانشجو برای بهره‌گیری بیشتر از منابع مربوط به رشتهٔ تحصیلی

۳- سرفصل:

- خواندن و درک مطلب و توجه به نکات مهم دستوری در متون برگزیده

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی -

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش پیش مطالعهٔ درسنامه و یافتن واژه‌های دشوار. یک ترجمه به عنوان تکلیف به دانشجو واگذار می‌شود

دیگر موارد - ترجمه چندین مقاله در زمینه تاریخ تشیع از فارسی به انگلیسی. تماشا و پیاده کردن فیلم‌ها یا برنامه‌هایی در موضوع تاریخ تشیع که به کمک مرکز خدمات رسانه‌ای و همچنین استاد مربوط تهیه و پیشنهاد میشود.

۷- روش آزمون: روش مرسوم با تکیه بر درک مطلب وترجمه
درصدی از نمره به تکلیف واگذار شده از سوی استاد اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

فصل اوّل و سوم کتاب The origins and Early Development of Shi´a Islam تألیف S.H.M. Jafri

Shiism, Resistance, and Revolution

An Introduction to Shii Islam تألیف Moojan momen ازانتشارات دانشگاه ییل Yale

گزیده مقالات کوتاه از Encyclopedia of Islam, New Edition

مقاله « تاریخ و تاریخ نگاران» تألیف Claude cahen از کتاب Religion, Learning and science in the Abbasid period

زبان انگلیسی(۲)

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۶۰۸ **حیطه آموزشی:** زبان

تعداد واحد: ۲واحد **تعداد ساعت:** ۶۴

پیش نیاز: **نوع واحد:** عملی

۲- **هدف درس:** آماده ساختن دانشجو برای بهره‌گیری بیشتر از منابع رشتهٔ تحصیلی

۳- **سرفصل:**

- خواندن و درک مطلب و توجه به نکات مهم دستوری در متون برگزیده

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی -

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش پیش مطالعهٔ درسنامه و یافتن واژه‌های دشوار. یک ترجمه به عنوان تکلیف به دانشجو واگذار می‌شود

دیگر موارد - ترجمه چندین مقاله در زمینه تاریخ تشیع از فارسی به انگلیسی. تماشا و پیاده کردن فیلم‌ها یا برنامه‌هایی در موضوع تاریخ تشیع که به کمک مرکز خدمات رسانه‌ای و همچنین استاد مربوط تهیه و پیشنهاد میشود.

۷- روش آزمون: روش مرسوم با تکیه بر درک مطلب وترجمه
درصدی از نمره به تکلیف واگذار شده از سوی استاد اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

۱. مقاله «بیت المال» از Ehcyclopedia of Islam, New Edition

۲. بخش پایانی مقاله «اندلس» از دایرة المعارف‌اسلام و نیز مقالهٔ «عربیت» Arabiyya از دایرةالمعارف

۳. مقاله «ایران» بخش تاریخ ایران از Encyclopedia of Islam, New Edition

۴. مقاله «محمّد» تألیف مونتگمری وات ازکتاب The cambridge History of Islam

۵. مقاله «دوران شکوفایی و انحطاط امپراطوری» تألیف Halil Inalcik از تاریخ اسلام کمبریج

سرفصل دروس رشتهٔ تاریخ تشیع

جدول دروس رشتهٔ تاریخ تشیع

کد	عنوان درس	تعدادواحد	تعدادساعت	نوع‌درس
۵۵۱۸۰۱	روش‌شناسی تاریخ	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۲	نقد متون تاریخی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۳	مکاتب تاریخ نگاری در تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۴	فلسفه علم تاریخ	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۵	مفهوم و تاریخ پیدایش تشیع	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۷	سیرهٔ ائمه علیهم‌السلام (۱)	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۸	سیرهٔ ائمه علیهم‌السلام (۲)	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۰۹	علم و آموزش در جهان تشیع	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۱۰	تاریخ سیاسی شیعه (۱)	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۱۱	تاریخ سیاسی شیعه(۲)	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۱۲	تاریخ اجتماعی شیعه	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۱۳	فرق شیعه	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۱۴	تشیع در آثار مستشرقان	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۸۹۹	پایان نامه	۶	---	نظری
	جمع	۳۲ واحد	۴۱۶	

روش‌شناسی تاریخ

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۰۱ — **حیطه آموزشی:** مهارت‌های پژوهشی

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی با ویژگی‌های مطالعهٔ تاریخی، چگونگی برخورد با منابع و راهیابی به تحلیل و استنتاج‌های تاریخی

۳- سرفصل:

علم تاریخ، ماهیت و فلسفهٔ آن

ویژگی‌های مطالعهٔ تاریخی

گونه‌های مطالعهٔ تاریخی

پیشینهٔ روش‌شناسی تاریخی: یونان، جهان اسلام،...

مراحل مطالعهٔ تاریخی:

- فرضیه سازی و پایه‌های آن
- اطلاعات: رده‌بندی و ارزشیابی
- اقسام منابع، علوم فرعی: باستان‌شناسی، کتیبه‌شناسی، سکه‌شناسی، سندشناسی، نسخه‌شناسی، زبانشناسی
- تفسیر وتحلیل اطلاعات: رویکردهای تحلیلی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، شرح حالی، انسان شناختی و...
- گاهشناسی، جغرافیای تاریخی

مکاتب تاریخ نگاری و روش‌شناسی تاریخ:

- تاریخ نگاری آلمانی
- تاریخ نگاری فرانسوی
- مکتب اجتماعی، تاریخی شیاگو
- و دیگر مکاتب

۴- شیوهٔ آموزش: شیوه مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد-

۷- روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره به مقاله پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- ساماران، شارل و دیگران، روش‌های پژوهش در تاریخ، ترجمه گروه مترجمان، مشهد، ۱۳۷۵ش، مختلف

- Roy A, Harrisville, Walter Sundberg

The Bible in Modern culture: Theology and Historical - Critical Method from Spinoza to Kasemann Roy

- Gerhard Maier

The End of the Historical - Critical Method

- Gilbert Joseph Garraghan

A Guide to Historical Method

- Robert Jones shafer

A Guide to historical method

- Louis Reichenthal Gottschalk

Understanding History: A primer of Historical Method

نقد متون تاریخی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۰۲ **حیطه آموزشی:** مهارتهای پژوهشی

تعداد واحد: ۲واحد **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی تخصصی با روش‌هایی برای توانا ساختن دانشجو در ارزشیابی و آسیب‌شناسی متون و گزارش‌های تاریخی و تشخیص میزان اعتبار آنها

۳- سرفصل:

- پیشینهٔ نقد متون
- کارل لا خمان و نقد متون جدید
- مفهوم درستی و نادرستی، جعل و تحریف
- افزوده‌ها و افتادگی‌ها، انقطاع و لایه‌های یک متن
- تصحیح متن و روش‌های آن
- بررسی منابع مؤلف
- نقد صداقت مؤلف و بررسی انگیزه‌های جعل و تحریف
- نقد سند از نظر سازگاری درونی
- نقد متون و قراردادهای اجتماعی
- نگرش منطقی در تفسیر متون تاریخی
- نقد متون تاریخی و روش‌های نقد ادبی

۴- شیوهٔ آموزش: شیوه مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره به مقاله پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- ماریشال، روبر، نقد متون، بخشی از مجموعه روشهای پژوهش در تاریخ، ترجمه گروه مترجمان، مشهد، ۱۳۷۵ش.

-S. TIMPANARO, <I>La genesi del metodo del lachmann(1963)

-P. MAAS, <I>Textual Criticism (Eng, trans, 1958)

مکاتب تاریخ نگاری در تمدن اسلامی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۰۳ — **حیطه آموزشی:** معارف اسلامی - مهارتهای پژوهشی

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی با مفهوم تاریخ و هدف مطالعهٔ آن و مکاتب و روشهای تاریخ‌نگاری بویژه سنتهای تاریخ‌نگاری مسلمانان و آموزه‌های‌اسلامی در زمینهٔ تاریخ‌نگاری مطلوب

۳- سرفصل:

- دیدگاهها در زمینهٔ تعریف وانواع تاریخ
- دیدگاهها در زمینهٔ قانونمندیهای تاریخی و ارزش و اعتبار تاریخ
- پیشینهٔ تاریخ‌نگاری در جهان پیش از ظهور اسلام
- زمینه‌ها و عوامل پیدایش و رشد تاریخ‌نگاری در میان مسلمانان
- جایگاه تاریخ در میان علوم‌اسلامی
- مکتبهای اولیهٔ تاریخ‌نگاری مسلمانان:
  - مکتب مدینه
  - مکتب عراق
  - مکتب شام
- شکلهای اصلی نوشته‌های تاریخی نزد مسلمانان
- ادوار نگارش تاریخی در جهان اسلام و تحوّل آن
- نظریه‌های نوین در تاریخ نگاری اسلامی
- آموزه‌های‌اسلامی در زمینهٔ تاریخ‌نگاری مطلوب

۴- شیوهٔ آموزش: شیوه مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره به مقاله پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- مقدمه، ابن‌خلدون
- تاریخنگاری در اسلام، روزنتال
- علم تاریخ در گسترهٔ تمدن‌اسلامی، آیینه‌وند
- تاریخ در ترازو، زرین‌کوب
- و دیگر کتابها و مقالات
- التاریخ العربی و المورخون، شاکر مصطفی
- التاریخ العربی و المورخون، شاکر مصطفی
- بینش تاریخی قرآن، جعفری

The early arabic historical tradition, Albrecht Noth

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه‌ریزی

فلسفهٔ علم تاریخ

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۰۴ **حیطه آموزشی:** مهارتهای پژوهشی

تعداد واحد: ۲واحد **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنائی تحلیلی و انتقادی با مفهوم، ابعاد و نظریه‌های فلسفهٔ علم تاریخ

۳- سرفصل:

- تعریف فلسفهٔ تاریخ و رابطهٔ آن با فلسفهٔ علم تاریخ
- دیدگاهها دربارهٔ علمیت تاریخ
- جایگاه تاریخ در طبقه‌بندی علوم
- فیلسوفان بزرگ تاریخ: هگل، مارکس، توین‌بی
- مکاتب نوین تاریخ نگاری در غرب:

مکتب آلمان

مکتب انگلیسی - امریکایی

مکتب فرانسوی

۴- شیوهٔ آموزش: شیوه مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره به مقاله پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- تاریخ چیست؟ ترجمه کامشاد
- تاریخ در ترازو، زرین کوب
- مارو، هنری، تاریخ چیست؟ بخشی از مجموعه روش‌های پژوهش در تاریخ، ترجمه گروه مترجمان، مشهد، ۱۳۷۵ش

-John william MILLER, The philosophy of History with Reflections and Aphorisms (1981)

- Donald R. KELLEY, Fuoundations of Modern Historical Schoharship: Language, Law and History in in the French Renaissance (1970)

مفهوم و تاریخ پیدایش تشیع

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۰۵	حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشتهٔ تشیع
تعداد واحد: ۲واحد	تعداد ساعت: ۳۲
پیش نیاز:	نوع واحد: نظری

۲- هدف درس: آشنایی تخصصی و تحلیلی با مفهوم تشیع و دیدگاهها دربارهٔ تاریخ پیدایش آن

۳- سرفصل:

- مفهوم تشیع:
  - بررسی واژه‌شناختی
  - بررسی اصطلاحی
  - تعریف برگزیده
- حیطه‌های دلالت مفهومی تشیع:
  - امامت
  - عصمت
  - ولایت
  - تشیع و سنّت نبوی
- بررسی و نقد دیدگاهها دربارهٔ پیدایش تشیع:
  - بررسی دیدگاه قائل به پیدایش تشیع در عهد حیات پیامبر صلی الله علیه و آله
  - بررسی دیدگاه قائل به پیدایش تشیع در ماجرای سقیفه
  - بررسی دیدگاه قائل به پیدایش تشیع در خلافت امیرالمؤمنین علیه السلام
  - بررسی دیدگاه قائل به پیدایش تشیع در پی ماجرای کربلا
  - بررسی دیدگاه قائل به پیدایش تشیع در عهد امامت امام صادق علیه السلام
  - بررسی دیدگاه قائل به پیدایش تشیع در عصر آل بویه
- نقد افسانهٔ عبدالله بن سباء
- اهل بیت علیهم السلام در قرآن
- مبانی فهم سیرهٔ ائمه علیهم السلام
- ابعاد سیرهٔ ائمه علیهم السلام

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی - منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش - یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: روش مرسوم

- درصدی از نمره به مقاله پایان نیمسال تحصیلی

۸- گزیدهٔ منابع:

- الرسول و الشیعه، حسن سعید
- شیعه در اسلام، علامه طباطبائی
- تشیع در سیر تاریخ، سید حسین جعفری
- اصل الشیعة و اصولها، کاشف الغطاء
- عبدالله بن سبا، علامه عسگری
- و دهها کتاب و مقالهٔ دیگر

سیرهٔ ائمه علیهم‌السلام(۱)

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۰۷ — **حیطه آموزشی:** محتوای تخصصی رشتهٔ تاریخ تشیع

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی تخصصی با سیر تحول از آغاز امامت امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام تا پایان دورهٔ امام صادق علیه‌السلام

۳- سرفصل:

- ماجرای سقیفه
- امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام در عهد سه خلیفهٔ نخست
- تحلیل حوادث ایام خلافت امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام
- عوامل و پیامدهای صلح امام حسن علیه‌السلام
- امام حسن علیه‌السلام و امام حسین علیه‌السلام و تشیع در عصر خلافت معاویه
- عوامل و زمینه‌های وقوع حادثهٔ کربلا
- شرح مختصر ماجرای عاشورا
- پیامدهای ماجرای کربلا با تکیه بر قیامهای شیعی
- تحلیل مواضع سیاسی و فرهنگی امام سجاد علیه‌السلام
- زمینه‌ها، ابعاد و نتایج حرکت علمی امام باقر علیه‌السلام و امام صادق علیه‌السلام تا پایان عصر اموی
- تحلیل کلی وضعیت تشیع در شرق اسلامی تا پایان عصر اموی و آغاز دورهٔ عباسیان
- موضع امام صادق علیه‌السلام نسبت به عباسیان
- تحلیل مواضع سیاسی و فرهنگی امام صادق علیه‌السلام، در عهد عباسیان

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد از نقشه استفاده خواهد شد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به مقالهٔ پایان نیم سال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع

- الارشاد، مفید
- اثبات الوصیة، مسعودی
- مناقب، ابن شهر آشوب
- شرح نهج‌البلاغه، ابن‌ابی الحدید
- الاختصاص، شیخ مفید
- اعلام الوری، طبرسی
- الفصول المهمة، ابن صبّاغ
- ینابیع المودة، القندوزی
- الشیعة فی احادیث الفریقین، علی موحد ابطحی
- و دهها کتاب و مقالهٔ دیگر
- اصل الشیعة و اصولها، کاشف الغطاء
- تشیع در مسیر تاریخ، سیدحسین جعفری
- شیعه در اسلام، طباطبائی
- دیوان اشعار التشیع الی القرن الثالث
- تثبیت الامامة، قاسم بن ابراهیم الرّسی
- مقاتل الطالبیین، ابوالفرج الاصبهانی
- تک‌نگاریها دربارهٔ ائمه علیهم‌السلام
- الرسول و الشیعة، حسن سعید
- الغدیر، امینی

سیرهٔ ائمه علیهم‌السلام(۲)

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۰۸ — حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشتهٔ تاریخ تشیع

تعداد واحد: ۲واحد — تعداد ساعت: ۳۲

پیش نیاز: — نوع واحد: نظری

۲- هدف درس: آشنایی تخصصی با سیرتحول تشیع از آغاز امامت امام کاظم علیه‌السلام تا پایان غیبت صغری

۳- سرفصل:

- تحلیل مواضع سیاسی و فرهنگی امام کاظم علیه‌السلام در عهد عباسیان
- تحلیل ماجرای ولایتعهدی امام رضا علیه‌السلام
- تحلیل وضعیت کلی شیعیان در شرق‌اسلامی درعصر اول عباسی
- مواضع و خط مشی امام جواد علیه‌السلام
- مواضع و خط مشی امام هادی علیه‌السلام
- مواضع و خط مشی امام حسن عسکری علیه‌السلام
- وضعیت کلی شیعه در شرق اسلامی در عصر غیبت صغری
- تحلیل کلی روشهای فرهنگی و دعوت ائمه علیهم‌السلام
- تحلیل کلی رفتار سیاسی و اجتماعی ائمه علیهم‌السلام

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد از نقشه استفاده خواهد شد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به مقالهٔ پایان نیم‌سال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- کشف الغمة، اربلی
- مدینة معاجز الائمة الاثنی عشر، حر عاملی
- الامامة و التبصرة من الحیرة، ابن بابویه
- تاریخ الغیبة الصغریٰ، صدر
- اعلام الوریٰ، طبرسی
- تاریخ تشیع، مظفر
- مدخلهای ذیربط در دائرةالمعارف‌ها
- مناقب آل ابی‌طالب، ابن شهر آشوب
- التشیع: نشأته... معالمه، هاشم موسوی
- شیعه و تشیع، محمدجواد مغنیه
- الغیبة، شیخ طوسی
- الارشاد، شیخ مفید
- مجموعه تک‌نگاری‌ها در بارهٔ ائمه علیهم‌السلام

علم و آموزش در جهان تشیع

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۰۹ — **حیطه آموزشی:** محتوای تخصصی رشتهٔ تاریخ تشیع

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی تحلیلی با جایگاه، سازمان اهداف، روشها و سیرتحول آموزشهای شیعی و نقش دانشمندان شیعه درگسترش علوم گوناگون اسلامی

۳- سرفصل:

- علم و علم‌آموزی
- آموزشهای شیعی در عصر حضور ائمه علیهم‌السلام
- معرفی نهادهای آموزشی شیعه و دیگر امکانات آموزشی مانند: مساجد، مدارس، کتابخانه‌ها و ...
- تشکیلات و نظام آموزشی
- مراحل آموزشی
- روشهای تدریس
- کتابهای درسی
- وسایل و تدارکات تحصیل
- اجازه نامه‌ها
- القاب
- تحلیل سیرتحول آموزشهای شیعی در تاریخ اسلام
- نقش شیعیان درگسترش علوم نقلی همراه با معرفی دانشمندان برجسته و آثار علمی آنان در زمینهٔ: فقه، حدیث، تفسیر، رجال، تاریخ، علوم قرآنی...
- نقش شیعیان درگسترش علوم عقلی و محض همراه با معرفی چند دانشمند برجسته و آثار علمی آنان در زمینه: کلام، فلسفه، منطق، عرفان نظری، اصول فقه، نجوم، ریاضی،، پزشکی، شیمی ...

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: امکانات نمایش فیلم واسلاید

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی از یک نهاد آموزشی سنتی شیعی بازدید به عمل آید

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به مقاله پایان نیم‌سال تحصیلی و درصدی نیز به گزارش بازدید علمی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- تاریخ دانشگاههای بزرگ اسلامی، غنیمه
- مدارس نظامیه، دکتر کسایی
- تاریخ التربیة عندالامامیة و...، عبدالله فیاض
- منیة المرید، شهید ثانی
- آداب المتعلمین، منسوب خواجه نصیر
- پژوهشی درنظام طلبگی، مهدی ضوابطی
- نهادهای آموزشی در عصر صفویه، گلشنی
- تاسیس الشیعة، صدر
- دانش مسلمین، حکیمی
- فلاسفة الشیعة، عبدالله نعمة
- الذریعة، آقا بزرگ تهرانی
- اعیان الشیعة، محسن الامین
- الفهرست، شیخ طوسی
- معالم العلماء، منتجب‌الدین
- ریاض العلماء، عبدالله افندی
- الذریعة (بخش اجازات)، شیخ آقا بزرگ
- بحارالانوار مجلدات مربوط به اجازات، علامه مجلسی
- گذشته، حال و آینده حوزه در نگاه رهبری
- گزارشی از سابقهٔ تاریخی و اوضاع کنونی حوزهٔ علمیهٔ مشهد، سیدعلی خامنه‌ای
- شیوه‌های تحصیل و تدریس در حوزه‌های علمیه، محمدعلی رضائی اصفهانی
- سیر حوزه‌های علمیه شیعه، صافی گلپایگانی
- الحوزة العلمیة فی النجف الاشرف، سیدمحمد غروی
- کشف الحجب والاستار، الکنتوری
- تاریخ علوم عقلی دراسلام، صفا
- سه حکیم مسلمان، نصر
- معجم مؤلفی الشیعة، امینی
- مصفی المقال، آقا بزرگ تهرانی
- طبقات اعلام الشیعة، آقا بزرگ تهرانی
- معجم اعلام الشعیة، عبدالعزیز طباطبائی
- ریحانة الادب، مدرس یزدی
- آشنائی با حوزه‌های علمیه شیعه در طول تاریخ، سید حجت موحد ابطحی - و کتابهاو مقالات دیگر

تاریخ سیاسی شیعهٔ(۱)

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۱۰ — **حیطه آموزشی:** محتوای تخصصی رشتهٔ تاریخ تشیع

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی تحلیلی با گسترش و تحول سیاسی شیعیان از میانه قرن سوم تا حمله مغول

۳- سرفصل:

- چگونگی گسترش تشیع
- نگاهی کلی تحلیلی به قیامهای شیعی در عصر عباسیان
- حوزه‌های اصلی پراکندگی تشیع: قم، آوه، بیهق، کاشان، ری، ...
- نگرشی براندیشه‌های سیاسی اندیشمندان شیعی: شیخ مفید، سید مرتضی، رضی ...
- حکومتها و خاندانهای حکومتگر شیعی: علویان طبرستان، دیلم و گیلان، آل حمدان، آل بویه، سادات طالبیه در قم، زیدیه یمن، آل زیار، بنی مزید، بنی عقیل، سادات علوی مکه و مدینه، قرامطه بحرین، فاطمیان، ادریسیان، موحدین، بنی رسول یمن

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: امکانات نمایش فیلم واسلاید

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی از آثار تاریخی شیعی مربوط به دوره مورد بررسی

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به گزارش بازدید علمی و درصدی نیز به مقالهٔ پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- تشیع در مسیر تاریخ، سیدحسین جعفری
- مجالس المومنین، شوشتری
- تاریخ الشیعة، مظفر
- التشیع و التصوف، الشیبی
- همبستگی تشیع وتصوف، شهابی
- تاریخ قم، حسن بن محمد قمی
- الشیعة و الحاکمون، مغنیه
- التشیع: نشوؤه، مراحله، مقوماته، الغریفی
- تذکره علمای امامیه پاکستان، حسن عارف نقوی
- احزاب المعارضة السیاسیة الدینیة، ولهاوزن
- تاریخ طبرستان، ابن اسفندیار
- کتاب النقض، عبدالجلیل قزوینی رازی
- تاریخ اسماعیلیان درایران، ولادیمیر ونا
- اسماعیلیان در تاریخ، فرهاد دفتری
- منابع مربوط به آل‌بویه، سربداران، و...
- الفصول الفخریة، ابن عنبة
- روضات الجنات، خوانساری
- الشیعة و الدولة القومیة فی العراق، حسن علوی
- حقیقة الشیعة الاثنی عشریة، اسعد وحید القاسم
- و دهها کتاب و مقالهٔ دیگر

تاریخ سیاسی شیعه (۲)

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۱۱ — **حیطه آموزشی:** محتوای تخصصی رشتهٔ تاریخ تشیع

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنائی تحلیلی با تحول و حیات سیاسی شیعیان از حملهٔ مغول تاکنون

۳- سرفصل:

- تحلیل کلی وضعیت شیعیان در آستانهٔ حمله مغول و سقوط بغداد به دست مغولان
- بررسی و نقد دیدگاهها دربارهٔ نقش شیعه در سقوط بغداد
- نقش و نفوذ شیعه در دربار ایلخانان و پیامدهای آن
- خاندانهای حکومتگر شیعی: مرعشیان، آل‌کیا، سربداران، سادات علوی مکه و مدینه، بهمنیان هند، امامان زیدی یمن، شروانشاهان قفقاز
- صفویه: عوامل و زمینه‌های روی کارآمدن، اقدامات و پیامدهای حکومت صفویه
- تشیع در قلمرو خلافت عثمانی
- نگرشی براندیشه‌های سیاسی اندیشمندان شیعی: خواجه نصیرالدین، محقق کرکی...
- حیات سیاسی عالمان شیعه مشروطه و پس از آن: نهضت مشروطیت، جنبش ملی کردن نفت، انقلاب اسلامی
- تأثیر انقلاب اسلامی برحیات فرهنگی و سیاسی تشیع

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: امکانات نمایش فیلم و عکس

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی از آثار تاریخی شیعی مربوط به دورهٔ مورد بررسی

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به گزارش بازدید علمی و درصدی نیز به مقالهٔ پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- تاریخ الشیعة، مظفر
- تذکرة الملوک، باحواشی مینورسکی
- فصول من تاریخ الشیعه فی لبنان، علی‌زین
- حلب و التشیع، ابراهیم نصر
- نهضتهای اسلامی در صدسال اخیر، مطهری
- التشیع بین جبل عامل و ایران، علی مروه
- تشیع: سیری در فرهنگ و تاریخ، دائرةالمعارف تشیع
- سیری در تاریخ تشیع، داود الهامی
- شیعه در هند، عباس اطهر رضوی
- تشیع درهند، هالیستر
- جهادیة، محمدحسن کاووسی عراقی
- تشیع و مشروطیت، عبدالهادی حائری
- نقش روحانیت در مشروطیت، حامدالگار
- مطلع الشمس، اعتماد السطنة
- تشیع: مقاومت و انقلاب، کنفرانس تل‌آویو، ۹۸۴
- موسوعة التعبات المقدسة
- التأسیس لتاریخ الشیعة فی لبنان، جعفر المهاجر
- الهجرة العاملیة الی ایران، جعفرالمهاجر
- تاریخ تشیع در ایران، جعفریان
- نهضت اسلامی شیعیان عراق، جویس ویلی
- مدخلهای ذی‌ربط در دائرةالمعارفهای عمومی و تخصصی
- و کتابها و مقالات دیگر

تاریخ اجتماعی شیعه

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۱۲ **حیطه آموزشی:** محتوای تخصصی رشتهٔ تاریخ شیعه

تعداد واحد: ۲واحد **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: **نوع واحد:** نظری

۲- **هدف درس:** آشنائی تحلیلی با جنبه‌های مختلف حیات اجتماعی شیعیان در ادوار تاریخ اسلام

۳- **سرفصل:**

- تعریف و اهمیت تاریخ اجتماعی
- مهمترین نهادها: نقابت، روحانیت و مرجعیت
- جنبه‌های اقتصادی:
  مسأله وجوهات و روش گردآوری و معارف آن
  نذورات
- جنبه‌های فرهنگی
- آداب و آیین‌ها
- رابطه با پیروان فرق و ادیان
- نمادها
- روشهای ارتباطی
- نفوذ اجتماعی خاندان‌های بزرگ
- تحلیل کلی ویژگیهای تاریخ اجتماعی شیعه

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: امکانات نمایش فیلم و اسلاید

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی بازدید از زیارتگاهها، مراسم عزاداری، و ... و تهیه گزارش از آن

مطالعهٔ شخصی -

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به مقالهٔ پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸-گزیدهٔ منابع:

- الوثائق السیاسیة و الاداریة للعهد الفاطمی، محمد ماهر حماده
- تاریخ الدولة الفاطمیة، محمد جمال‌الدین سرور
- العلویون، علی عزیز الابراهیم
- تاریخ الشیعة، فی ساحل بلاد الشام، هاشم عثمان
- دولة التشیع فی بلاد المغرب

فرق شیعه

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۱۳ — **حیطه آموزشی:** محتوای تخصصی رشتهٔ تاریخ تشیع

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی با زمینه‌های سیاسی و اجتماعی پیدایش فرق شیعی و مهمترین آنها

۳- سرفصل:

- تأثیر برداشتهای مختلف از اندیشهٔ امامت در پیدایش فرقه‌های شیعی
- فرق شیعه درعصر حضور امامان معصوم علیهم‌السلام و نحوهٔ برخورد ائمه علیهم‌السلام باآن:
  - غلاة
  - زیدیه
  - کیسانیه و فرق وابسته
  - فرق خاص امامیه: واقفه، فطحیه و غیره
  - مهمترین فرق شیعی عصر غیبت باقی مانده درتاریخ:
  - اسماعیلیه (بُهره‌ها- آقاخانیه): افکار - تحول تاریخی - پراکندگی جغرافیایی - وضعیت کنونی
  - زیدیه: افکار - تحول تاریخی - پراکندگی جغرافیایی - وضعیت کنونی
  - غلات (نصیریان و علویان): افکار - تحول تاریخی - پراکندگی جغرافیایی - وضعیت کنونی
  - پسیخانیان
  - حروفیه و بکتاشیه
  - نقطویان
  - شیخیه
  - اهل حق (یارسان)
- تأثیر فکری و فرهنگی و سیاسی فرق شیعه برحیات تشیع

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: امکانات نمایش فیلم و عکس و اسلاید

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی -

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد از وضعیت کنونی زیدیه، اسماعیلیه و بُهره‌ها فیلم و عکس نمایش داده خواهد شد

پژوهش یک مقاله پایان نیم‌سال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به مقالهٔ پایان نیم‌سال اختصاص می‌یابد

۸-گزیدهٔ منابع:

- المقالات والفرق، اشعری
- فرق الشیعة، نوبختی
- الملل و النحل، شهرستانی
- الفصل فی‌الاهواء و النحل، ابن‌حزم
- الفرق بین الفرق، بغدادی
- مقالات الاسلامیین، اشعری
- التنبیه و الرد علی اهل الاهواء و البدع، ملطی
- مدخلهای ذی‌ربط در دائرةالمعارفها
- التبصیر فی الدین، اسفراینی
- تبصرة العوام، حسنی‌رازی
- الصواعق المحرقة فی‌الرد...، ابن‌حجر هیتمی
- دبستان المذاهب، کشمیری
- فرهنگ فرق‌اسلامی، مشکور
- تاریخ شیعه و فرقه‌های اسلام تاقرن چهارم، مشکور
- تاریخ فرق‌اسلامی، محمد نجمی زنجانی
- وکتابها و مقالات دیگر

تشیع در آثار مستشرقان

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۱۰۴ — **حیطه آموزشی:** محتوای تخصصی رشتهٔ تاریخ تشیع

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی انتقادی با تاریخ، میزان و نوع اهتمام مستشرقان به مطالعات شیعی

۳- سرفصل:

- تعریف شرق‌شناسی، اسلام‌شناسی و مطالعات اسلامی
- بحثی کلی دربارهٔ پیدایش و سیرتحول اسلام‌شناسی در غرب
- بحثی کلی دربارهٔ انگیزه‌ها و ابعاد و روشهای اسلام‌شناسی در غرب
- بررسی و نقد آثار مستشرقان دربارهٔ تشیع، مانند:
  - گلدزیهر
  - ولهاوزن
  - برنارد لویس
  - مکدر موت
  - ویلفرد مادلونگ
  - مدخلهای ذی‌ربط در Encyclopeddia of Islam New Edition
- تأثیر حضور مسلمانان و شیعیان در مراکز علمی غرب برمطالعات شیعی

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به مقاله پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- موسوعة المستشرقین، بدوی
- الدراسات العربیة والاسلامیة فی المایتا فی القرن العشرین، جحا
- قراءة جدیدة فی تاریخ الاستشراق، عبدالرحیم حسن
- من زلّات المستشرقین، حمودة
- آراء فلاسفة و عباقرة الغرب فی‌الاسلام، زکریا
- الاستشراق، ادوارد سعید
- تاریخ الدراسات العربیة فی فرنسا، مقداد
- المستشرقون و مصادر التشریع، النشمی
- و دیگر کتابها و مقالات مرتبط با موضوع
- مستشرقان وعلامه مجلسی، تدین
- ایران وجهان اسلام، حائری
- شناخت شیعه، حکیمی
- الاستشراق و الخلفیة الفکریة للصراع الحضاری، زقزوق
- الاستشراق و المستشرقون: مالهم و ماعلیهم، السباعی
- شیخ طوسی و خاورشناسان، عطیه
- اسلام از دریچهٔ چشم مسیحیان، مینوی
- مقدمة فی دراسة جهود الترجمة من العربیة الی الفرنسیة، خضیر

پایان‌نامهٔ تحصیلی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۸۹۹ — حیطه آموزشی: مهارتهای ویژه پژوهشی

تعداد واحد: ۶واحد — تعداد ساعت:

پیش نیاز: — نوع واحد: نظری

۲- هدف درس: به کار بستن توان پژوهشی واندوختهٔ علمی دانشجو برای ارائه اثری‌نو دربارهٔ تاریخ تشیع

۳- سرفصل:

۴- شیوهٔ آموزش: استاد راهنما درساعات معین و درطول دورهٔ نگارش پایان‌نامه برفعالیت دانشجو نظارت خواهد داشت و دانشجو ملزم به رعایت دقیق شیوه‌نامه ادارهٔ کل تحصیلات تکمیلی دانشگاه امام صادق(ع) می‌باشد.

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی -

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش -

دیگر موارد -

۷- روش آزمون:

برگزاری جلسهٔ دفاعیه به روش مرسوم ومطابق مقررات وآیین نامه‌های موجود

۸-گزیدهٔ منابع:

سرفصل دروس رشتهٔ تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

جدول دروس رشتهٔ تاریخ فرهنگ وتمدن اسلامی

شماره‌درس	عنوان درس	تعدادواحد	تعدادساعت	نوع‌درس
۵۵۱۹۰۱	روش‌شناسی تاریخ	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۲	نقد متون تاریخی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۳	مکاتب تاریخ نگاری در تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۴	فلسفه علم تاریخ	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۵	تاریخ علم در تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۶	تاریخ آموزش در تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۷	تاریخ هنر در تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۸	تاریخ تشکیلات اداری در تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۰۹	تأثیر تمدن اسلامی بر غرب	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۱۰	اسلام در رویارویی با غرب	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۱۱	سیراندیشه‌های سیاسی واجتماعی درتمدن‌اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۱۲	شناخت تمدن اسلامی	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۱۳	فرهنگ وتمدن اسلامی از دیدگاه مستشرقان	۲	۳۲	نظری
۵۵۱۹۱۴	پایان نامه	۶	---	نظری
	جمع	۳۲	۴۱۶	

روش‌شناسی تاریخ

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۰۱ — **حیطه آموزشی:** مهارت‌های پژوهشی

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی با ویژگی‌های مطالعهٔ تاریخی، چگونگی برخورد با منابع و راهیابی به تحلیل و استنتاج‌های تاریخی

۳- سرفصل:

علم تاریخ، ماهیت و فلسفهٔ آن
ویژگی‌های مطالعهٔ تاریخی
گونه‌های مطالعهٔ تاریخی
پیشینهٔ روش‌شناسی تاریخی: یونان، جهان اسلام،...
مراحل مطالعهٔ تاریخی:
- فرضیه سازی و پایه‌های آن
- اطلاعات: رده‌بندی و ارزشیابی
- اقسام منابع، علوم فرعی: باستان‌شناسی، کتیبه‌شناسی، سکه‌شناسی، سندشناسی، نسخه‌شناسی، زبانشناسی
- تفسیر وتحلیل اطلاعات: رویکردهای تحلیلی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، شرح حالی، انسان شناختی و...
- گاهشناسی، جغرافیای تاریخی

مکاتب تاریخ نگاری و روش‌شناسی تاریخ:
- تاریخ نگاری آلمانی
- تاریخ نگاری فرانسوی
- مکتب اجتماعی، تاریخی شیاگو
- و دیگر مکاتب

۴- شیوهٔ آموزش: شیوه مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره به مقاله پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- ساماران، شارل و دیگران، روش‌های پژوهش در تاریخ، ترجمه گروه مترجمان، مشهد، ۱۳۷۵ش، مختلف

- Roy A, Harrisville, Walter Sundberg

The Bible in Modern culture: Theology and Historical - Critical Method from Spinoza to Kasemann Roy

- Gerhard Maier

The End of the Historical - Critical Method

- Gilbert Joseph Garraghan

A Guide to Historical Method

- Robert Jones shafer

A Guide to historical method

- Louis Reichenthal Gottschalk

Understanding History: A primer of Historical Method

نقد متون تاریخی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۰۲ **حیطه آموزشی:** مهارت‌های پژوهشی

تعداد واحد: ۲واحد **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی تخصصی با روش‌هایی برای توانا ساختن دانشجو در ارزشیابی و آسیب‌شناسی متون و گزارش‌های تاریخی و تشخیص میزان اعتبار آنها

۳- سرفصل:

- پیشینهٔ نقد متون
- کارل لا خمان و نقد متون جدید
- مفهوم درستی و نادرستی، جعل و تحریف
- افزوده‌ها و افتادگی‌ها، انقطاع و لایه‌های یک متن
- تصحیح متن و روش‌های آن
- بررسی منابع مؤلف
- نقد صداقت مؤلف و بررسی انگیزه‌های جعل و تحریف
- نقد سند از نظر سازگاری درونی
- نقد متون و قراردادهای اجتماعی
- نگرش منطقی در تفسیر متون تاریخی
- نقد متون تاریخی و روش‌های نقد ادبی

۴- شیوهٔ آموزش: شیوه مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره به مقاله پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- ماریشال، روبر، نقد متون، بخشی از مجموعه روشهای پژوهش در تاریخ، ترجمه گروه مترجمان، مشهد، ۱۳۷۵ش.

-S. TIMPANARO, <I>La genesi del metodo del lachmann(1963)

-P. MAAS, <I>Textual Criticism (Eng, trans, 1958)

مکاتب تاریخ نگاری در تمدن اسلامی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۰۳	حیطه آموزشی: معارف‌اسلامی -مهارت‌های ویژه پژوهشی
تعداد واحد: ۲واحد	تعداد ساعت: ۳۲
پیش نیاز:	نوع واحد: نظری

۲- هدف درس: آشنایی با مفهوم تاریخ و هدف مطالعهٔ آن و مکاتب و روشهای تاریخ‌نگاری بویژه سنتهای تاریخ‌نگاری مسلمانان و آموزه‌های‌اسلامی در زمینهٔ تاریخ‌نگاری مطلوب

۳- سرفصل:

- دیدگاهها در زمینهٔ تعریف وانواع تاریخ
- دیدگاهها در زمینهٔ قانونمندیهای تاریخی و ارزش و اعتبار تاریخ
- پیشینهٔ تاریخ‌نگاری در جهان پیش از ظهور اسلام
- زمینه‌ها و عوامل پیدایش و رشد تاریخ‌نگاری در میان مسلمانان
- جایگاه تاریخ در میان علوم‌اسلامی
- مکتبهای اولیهٔ تاریخ‌نگاری مسلمانان:
  - مکتب مدینه
  - مکتب عراق
  - مکتب شام
- شکلهای اصلی نوشته‌های تاریخی نزد مسلمانان
- ادوار نگارش تاریخی در جهان اسلام و تحوّل آن
- نظریه‌های نوین در تاریخ نگاری اسلامی
- آموزه‌های‌اسلامی در زمینهٔ تاریخ‌نگاری مطلوب

۴- شیوهٔ آموزش: شیوه مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره به مقاله پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- مقدمه، ابن‌خلدون
- تاریخنگاری در اسلام، روزنتال
- علم تاریخ درگسترهٔ تمدن‌اسلامی، آینه‌وند
- تاریخ در ترازو، زرین‌کوب
- و دیگر کتابها و مقالات
- تاریخنگاری در اسلام، سیدصادق سجادی
- علم التاریخ عندالعرب، عبدالعزیز الدوری
- التاریخ العربی و المورخون، شاکر مصطفی
- بینش تاریخی قرآن، جعفری

فلسفهٔ علم تاریخ

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۰۴ **حیطه آموزشی:** مهارت‌های پژوهشی

تعداد واحد: ۲واحد **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنائی تحلیلی با مفهوم، ابعاد و نظریه‌های فلسفهٔ تاریخ

۳- سرفصل:

- تعریف فلسفهٔ تاریخ و رابطهٔ آن با فلسفهٔ علم تاریخ
- دیدگاهها دربارهٔ علمیت تاریخ
- جایگاه تاریخ در طبقه‌بندی علوم
- فیلسوفان بزرگ تاریخ: هگل، مارکس، توین‌بی
- مکاتب نوین تاریخ نگاری در غرب:

مکتب آلمان

مکتب انگلیسی - امریکایی

مکتب فرانسوی

۴- شیوهٔ آموزش: شیوه مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: روش مرسوم

درصدی از نمره به مقاله پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- تاریخ چیست؟ ترجمه کامشاد
- تاریخ در ترازو، زرین کوب
- مارو، هنری، تاریخ چیست؟ بخشی از مجموعه روش‌های پژوهش در تاریخ، ترجمه گروه مترجمان، مشهد، ۱۳۷۵ش

-John william MILLER, The philosophy of History with Reflections and Aphorisms (1981)

- Donald R. KELLEY, Fuoundations of Modern Historical Schoharship: Language, Law and History in in the French Renaissance (1970)

تاریخ علم در تمدن اسلامی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۰۵ — حیطه‌آموزشی: محتوای تخصصی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

تعداد واحد: ۲واحد — تعداد ساعت: ۳۲

پیش نیاز: — نوع واحد: نظری

۲- هدف: آشنایی باجایگاه علم دراسلام و سیرتکاملی علوم درمیان مسلمین وسهم بزرگ علمای مسلمان در تاریخ علم جهان

۳- سرفصل:

تاریخ علوم عقلی: مراکز مهم علوم‌عقلی مقارن ظهوراسلام (حوزه اسکندریه، انطاکیه، مدارس سریانی، جندیشاپور، معارف هندوان)، اطلاعات قوم عرب در دورهٔ جاهلی، نهضت نقد وترجمه علوم دراسلام، کتب وعلمای مستفاد، بیت‌الحکمة، حدود استفادهٔ مسلمین از علوم عقلی، عهد اعتلای علوم، دورهٔ انحطاط، مختصری در معرفی اجمالی تاریخ حکمت و فلسفه و عرفان (مشاء، اشراق، حکمت متعالیه)، معرفی اجمالی چهره‌های برجستهٔ حکمت و فلسفه و عرفان‌اسلامی (کندی، فارابی، ابن‌سینا، شیخ‌اشراق، ملاصدرا...)، کلام وفلسفه، آشنایی باغزالی. ترجمهٔ علوم اسلامی در اروپا

علوم انسانی: تاریخ، جامعه‌شناسی، فلسفهٔ تاریخ (بحثی اجمالی دربارهٔ ابن‌خلدون و مقدمهٔ او)، جغرافیا

علوم طبیعی و تجربی: طب، زمینهٔ تاریخی طب‌اسلام (جندیشاپور، اسکندریه، طب‌پیامبر)، مترجمان و آغاز پزشکی‌اسلامی، پزشکی در قرنهای نخستین (علی بن ربن‌طبری، رازی، علی بن‌عباس مجوسی)، ابن‌سینا، پزشکی پس از ابن‌سینا، طب در مصر و شام، اسپانیا و مغرب، خاندان ابن‌زهر، طب در ایران وهند، بیطره، صیدله، کیمیا، حیل و مناظر

ریاضی و نجوم: آغاز ریاضیات‌اسلامی، خوارزمی، خیام، ابوالوفاء، ابن‌سینا، ابوریحان، غیاث‌الدین جمشید، اخوان الصفا.

شیمی: داروسازی

و معرفی چهره‌های جهانی علوم‌اسلامی در هر یک از این علوم واشاره به مهمترین کارها و اکتشافات و ابتکارات علمی هر یک از این چهره‌ها، سهم مسلمین در تاریخ علم جهان، نقش ایرانیان در تاریخ علوم، علوم خاص اسلامی وقرآنی و تاریخ وتحول هر یک از آنها:علوم ادبی (صرف، نحو، لغت، معانی و بیان، بلاغت)، تفسیر، حدیث، فقه، اصول ، کلام (معتزلی، اشعری، شیعی،...)

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم با تکیه بر استفاده از وسایل کمک آموزشی

۵- تدارکات مورد نیاز: وسایل کمک آموزشی مرسوم

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی

بازدید علمی در صورت امکان از بقایای رصدخانهٔ مراغه

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیل

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به مقالهٔ پایان نیمسال و درصدی نیز به گزارش بازدید علمی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

آداب تعلیم و تعلم‌در اسلام، شهیدثانی، ترجمه‌محمدباقر حجتی
انتقال علوم یونانی به عالم اسلام،اولیری
تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلام، ذبیح الله صفا
تاریخ علوم در اسلام،حسن‌تقی‌زاده
تاریخ فلسفه درجهان اسلامی، حناالفاخوری
تاریخ فلسفه اسلامی، هانری کوربن
تاریخ فلسفه در اسلام، م.م.شریف
علم وتمدن در اسلام ، حسین نصر
سه حکیم مسلمان، حسین‌نصر
تاریخ پزشکی ایران و سرزمین‌های خلافت شرقی، سی‌ریل الگود
تاریخ نجوم‌اسلامی، الفونسو نلینو
نظر متفکران اسلامی درباره طبیعت، حسین نصر
شیمیدانان نامی اسلامی، جعفر آقایانی
دانش مسلمین، محمدرضا حیکمی
تاریخ تمدن اسلام، جرجی زیدان
تمدن اسلام و عرب، گوستاولوبون
خدمات متقابل اسلام وایران، استاد مطهری
فرهنگ اسلام در اروپا، زیگرید هونکه
تاثیر اسلام در اروپا، مونتگمری وات
تمدن اسلامی در قرن چهارم هجری، آدم متز
تاریخ طب اسلامی، ادوارد براون
کارنامه اسلام، عبدالحسین زرین کوب
نسوی نامه، قربانی
طبقات الاطباء والحکماء، ابن جلجل
اخبار الحکماء، ابن قفطی
الفهرست،ابن ندیم
مقدمه، ابن خلدون
و فیات الاعیان، ابن خلکان
الموسیقی الکبیر، فارابی
رسالهٔ آثار علوی،اسفزاری

تاریخ آموزش در تمدن اسلامی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۰۱۶ — **حیطه آموزشی:** محتوای تخصصی رشتهٔ فرهنگ و تمدن اسلامی

تعداد واحد: ۲واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی تحلیلی با جایگاه، سازمان، اهداف، روشها و سیر تحول آموزش در سرزمینهای اسلامی

۳- سرفصل:

- علم و علم آموزی در تفکر اسلامی
- نهادهای آموزش همراه با ذکر مهمترین نمونه‌های آن:

مساجد - مکتب‌ها - مدرسه‌ها - زاویه‌ها - خانقاهها - رباط - کتابفروشی‌ها - کتابخانه‌ها - خانهٔ علماء - بیت‌الحکمة و ...

- تشکیلات ونظام آموزش
- مراحل آموزشی
- روشهای تدریس
- کتابهای درسی
- وسایل و تدارکات تحصیل
- اجازه نامه‌ها و شهادت نامه‌های علمی
- القاب
- تحلیل سیر تحول آموزش در تاریخ اسلام

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: امکانات نمایش فیلم و اسلاید

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی از یک نهاد آموزشی سنتی بازدید به عمل می‌آید

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیم سال تحصیلی

دیگر موارد

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی ازنمره به مقالهٔ پایان نیم‌سال تحصیلی ودرصدی نیز به‌گزارش بازدید علمی اختصاص می‌یابد

۸- گزیده منابع:

- تاریخ فرهنگ در ایران، عیسی صدیق
- تاریخ آموزش در اسلام، احمد شلبی
- مدارس نظامیه، دکتر کسایی
- تاریخ دانشگاههای بزرگ اسلامی، غنیمه
- تاریخ سرچشمه‌های اسلامی آموزش و ...، نخستین
- تاریخ ادبیات در ایران، ذبیح‌الله صفا
- تاریخ التربیة عندالامامیة و...، عبدالله فیاض
- آموزش و پرورش اسلامی، عزتی
- نهادهای آموزشی در عصر صفویه، گلشنی
- تعلیم وتربیت در اسلام، مطهری
- منیة المرید، شهید ثانی
- آداب المتعلیمن، منسوب به خواجه نصیر
- پژوهشی در نظام طلبگی، مهدی ضوابطی
- و کتابهای دیگر

تاریخ هنر در تمدن اسلامی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۰۷	حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی
تعداد واحد: ۲واحد	تعداد ساعت: ۳۲
پیش نیاز:	نوع واحد: نظری

۲- هدف درس: آشنایی تحلیلی با ابعاد گوناگون هنر در تمدن اسلامی، سرچشمه‌ها و سیر تطور و تکامل آن در طول تاریخ اسلام در سرزمینهای اسلامی

۳- سرفصل:

مقدمه‌ای در معنی هنر و اقسام آن

اسلام و هنر

هنر در عصر امویان: ساختمان مسجدها، کاخها، قلعه‌ها، تزئین ابنیه، هنرهای مستظرفه

هنر در دوره عباسیان: مساجد، قصور، ابنیهٔ مسکونی، تزئینات، هنرهای مستظرفه

هنر در عصر فاطمیان: مساجد، قلاع وقصور، تزئینات، ادوات، نساجی

هنر در عصر سلجوقیان: مدرسه ومسجد، ابنیه، مقابر، تزئینات کاشی‌کاری، خط و مینیاتور، ادوات، فرش و پارچه

هنر در غرب اسلامی: ابنیهٔ مذهبی، دژها و کاخها، تزئینات موحدین

هنر اسلامی از عهد مغول تا عصر حاضر(سبک ایرانی - مغولی):

مقابر، مدارس اسلامی و مساجد، هنر کتاب‌سازی، سبک‌نقاشی قالی و پارچه، ادوات

هنر در عهد ممالیک مصر

هنر در عهد ایلخانان و تیموریان

هنر در عهد صفویان: ابنیه، شهرسازی، هنرکتاب‌سازی ونقاشی، منسوجات، قالی‌بافی، سفالگری

نگاهی به سبک مغولی در هند: مساجد و مقابر، قصور و قلاع، مینیاتور

سبک عثمانی: مساجد، سنان و مکتب او، ابنیهٔ غیرمذهبی، تزئین‌بنا، هنر کتاب‌سازی و نقاشی، ادوات

هنر در دورهٔ قاجاریه

تأثیر هنراسلامی بر تمدن‌های مجاور سرزمینهای اسلامی مانند آفریقای مرکزی و چین

نگاهی به هنراسلامی در عصر حاضر

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم با تکیه فراوان بر فیلمها و عکسهای موجود

۵- تدارکات مورد نیاز: امکانات نمایش فیلم و عکس واسلاید

۶- راهنمایی‌های ویژه کمک آموزشی:

بازدید علمی از موزه ایران باستان (بخش دورهٔ اسلامی)

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس به فراوانی مورد استفاده قرار می‌گیرد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیم‌سال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به مقالهٔ پایان نیمسال تحصیلی و درصدی نیز به گزارش بازدید علمی اختصاص می‌یابد

۸- گزیده منابع:

الفن‌الاسلامی، جورج مارسیه
الفن الاسلامی، ابوصالح الالفی
هنراسلامی، تیتوس بورکهات
تاریخ الفن العالم، الالفی
العمارة فی سوریا، دی نوجیه
العمارة الاسلامیةالمبکرة، کر پرویل
معنی هنر، هربرت رید
الفن والمجتمع، ترجمهٔ فتح الباب
معماری اسلامی ایران در دورهٔ ایلخانان،فریار
صنایع ایران بعد از اسلام، ترجمهٔ محمد خلیلی
التصویر فی الاسلام، آرنولد
التصویر عندالعرب، زکی محمد حسن
سرالزخرفة الاسلامیة، بشرفارس
العمارة اسلامیة فی مصر، کمال الدین سامح
هنراسلامی، ارسنت کونل ترجمه هوشنگ طاهری
هنر معماری در سرزمینهای‌اسلامی، ج. هوگ، پرویز ورجاوند
هنر ایران، آندره گدار، ترجمه بهروز حبیبی
دورهٔ مجلهٔ هنر و مردم، تاریخ هنراسلامی، ترجمهٔ مسعود رجب‌نیا
راهنمای صنایع اسلامی، ترجمهٔ فریار

تاریخ تشکیلات اداری در تمدن اسلامی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۰۸	**حیطه آموزشی:** محتوای تخصصی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی
تعداد واحد: ۲واحد	**تعداد ساعت:** ۳۲
پیش نیاز:	**نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی تحلیلی با نظام و تشکیلات دولتهای مسلمان از آغاز تا پایان خلافت عثمانی

۳- سرفصل:

تشکیلات سیاسی:

- **نگرشی بر تشکیلات سیاسی در ادوار مختلف تمدن اسلامی:** وزارت در تمام این دوره‌ها، کتابت در تمام این دوره‌ها، حجابت در تمام این دوره‌ها.

- **نگرشی بر نظام اداری در ادوار مختلف تمدن اسلامی:** نظام اداری عرب قبل از اسلام، نظام اداری در زمان پیامبرﷺ و جانشینان او، نظام اداری در عهد امیرالمؤمنین علی ؑ، مقام مسجد در نظام اداری، نظام اداری در زمان امویان، عباسیان، فاطمیان و ادوار دیگر با تکیه بر نهادهائی مانند وزارت، کتابت، حجابت و دیگر دیوانها، نظام لشکری، مواصلات، شرطه.

- **نگرشی بر نظام مالی در ادوار مختلف تمدن اسلامی:** بررسی اجمالی سیاست مالی اسلام، منابع بیت‌المال خراج، جزیه، زکات، خمس، عشور، اقسام اراضی، نحوه وضع خراج، اهل ذمه، مصارف بیت‌المال

- **نگرشی بر نظام قضایی در ادوار مختلف تمدن اسلامی:** قضا، شرایط قاضی، اختیارات قاضی، اجمالی از تاریخ قضا در سرزمینهای اسلامی، محاکم قضایی و مراحل آن، دیوان مظالم، حسبه

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد-

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به مقالهٔ پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیده منابع:

الاحکام السلطانیة،الماوردی
عبقریة الاسلام فی اصول الحکم، منیر العجلانی
الوزراء والکتاب، جهشیاری
تاریخ تمدن‌اسلام،جرجی زیدان
الفخری فی الآداب السلطانیة، ابن طباطبا
کتاب الخراج، قاضی ابویوسف
کتاب الخراج، یحیی بن آدم
کتاب الخراج و صنعة الکتابة، قدامة بن جعفر
المقدمة،ابن خلدون
کتاب الاموال، ابوعبید قاسم بن‌سلام
النظم المالیة، محمدضیاء الریس
قضا در اسلام، صدربلاغی
تاریخ سیاسی و اجتماع اسلام، دکتر حسن ابراهیم حسن
خلیفه و سلطان، و.و. بارتولد
تاریخ مفصل عرب، فیلیپ حتی
مدخلهای ذیربط در دائرةالمعارف‌ها
و دیگر کتابها و مقالات موجود در این زمینه

تاثیر تمدن اسلامی بر غرب

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۰۹	**حیطه آموزشی:** محتوای تخصصی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی
تعداد واحد: ۲واحد	**تعداد ساعت:** ۳۲
پیش نیاز:	**نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی تحلیلی با راههای نفوذ و میزان تأثیر فرهنگ اسلامی دراروپا

۳- سرفصل:

- بررسی راههای نفوذ فرهنگ اسلامی در اروپا: اندلس و سیسیل،اروپای شرقی و منطقهٔ بالکان، روابط تجاری، جنگهای صلیبی
- تأثیر علوم اسلامی و دخیله: فلسفه و منطق، طب، داروشناسی، نجوم و دیگر علوم
- تأثیر ادبی و هنری
- تأثیر زبانی در حیطه ورود واژه‌های شرقی (به ویژه عربی) به زبانهای اروپایی
- تأثیر اجتماعی وتشکیلات اداری

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز:

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال

دیگر موارد

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به تحقیق کلاسی و یا مقاله اختصاص می‌یابد

۸-گزیدهٔ منابع:

- فرهنگ اسلام در اروپا، زیگرید هونکه
- زندگی وتمدن در قرون وسطیٰ ونقش ایران در علوم مغرب‌زمین
- تأثیر دراروپا، مونتگمری وات
- منابع معرفی شده در فصل ۲۵ از کتاب «مدخل تاریخ شرق‌شناسی» ژان سواژه
- الاسلام والغرب، روم لاندو
- منابع معرفی شده در فصل «تأثیر فرهنگ‌اسلامی در اروپا» از کتاب کلودکاهن
- اسلام وغرب، دانیل

اسلام در رویارویی با غرب

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۱۰ — **حیطه آموزشی:** محتوای تخصصی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

تعداد واحد: ۲ واحد — **تعداد ساعت:** ۳۲

پیش نیاز: — **نوع واحد:** نظری

۲- هدف درس: آشنایی تحلیلی با چگونگی نفوذ غرب در جهان اسلام و چگونگی رویارویی اندیشمندان اسلامی و مسلمانان با آن

۳- سرفصل:

- نخستین مراحل رویارویی تمدن اسلامی با غرب
- مقدماتی درتاریخ استعمار
- توجه مسلمانان به غرب و پیروی از تمدن غربی
- غربزدگی و آثار آن
- عکس‌العمل علما و جهان‌اسلام
- جنبشهای فکری و اصلاحی در مصر (سیدجمال الدین، محمد عبده، محمد رشید رضا، کواکبی، اخوان المسلمین)
- جنبشهای فکری و اصلاحی در آسیای مرکزی
- جنبشهای فکری و اصلاحی در شمال آفریقا
- پایان خلافت در آسیای صغیر، اصلاحات ونتایج آن
- اصلاح طلبی در شبه قاره (اقبال لاهوری، استقلال پاکستان)
- اصلاح طلبی در ایران (زمینه‌های تاریخی وفکری، مشروطیت، روحانیت و مشروطیت، نتایج و آثار، نهضت‌اسلامی ایران)

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز:

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی

مطالعهٔ شخصی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس

پژوهش

دیگر موارد

۷- روش آزمون: -روش مرسوم

- درصدی از نمره به تکلیف دانشجویی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- نهضتهای اسلامی در صد ساله اخیر، شهید مطهری
- سیراندیشهٔ سیاسی در اسلام معاصر، حمید عنایت
- سیراندیشه سیاسی غرب ، حمید عنایت
- نقش روحانیت در مشروطیت، حامد الگار
- تشیع و مشروطیت، عبدالهادی حائری
- تنبیه الامه و تنزیه المله، محمدحسین نائینی
- الاسلام فی مواجهة التحدیات المعاصره، مودودی
- مفاهیم اسلامیه حول الدین والدوله، مودودی
- اخوان المسلمین، بیوسی
- احیای فکری دینی در اسلام، اقبال لاهوری
- تاریخ بیداری ایرانیان، ناظم‌الاسلام کرمانی
- نقش جمال‌الدین اسدآبادی در بیداری مشرق زمین، محیط طباطبایی
- طبایع الاستبداد، کوکبی
- تأثیر اسلام در بیداری ملتهای آسیایی و افریقا، محقق داماد
- شیخ محمد عبده، مصطفی حسینی طباطبائی
- دین و جامعه، عنایت
- اندیشه‌های میرزا فتحعلی آخوندزاده، آدمیت

سیر اندیشه‌های سیاسی و اجتماعی در تمدن اسلامی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۱۱ — حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

تعداد واحد: ۲واحد — تعداد ساعت: ۳۲

پیش نیاز: — نوع واحد: نظری

۲- هدف درس: آشنایی تحلیلی و انتقادی با زمینه‌های تکوین اندیشه‌های سیاسی و اجتماعی درجهان اسلام و میزان تاثیر این اندیشه‌ها در تحولات سیاسی و اجتماعی جهان اسلام

۳- سرفصل:

- چارچوب اندیشه‌های سیاسی و اجتماعی در قرآن
- ابعاد اندیشه‌های سیاسی و اجتماعی دراسلام
- بررسی چگونگی پیدایی اولین آراء سیاسی در جهان‌اسلام و اختلاف بر سرمسأله امامت و خلافت
- نظریات سیاسی شیعه:عصر حضور و عصر غیبت
- مطالعه نظریات سیاسی اهل سنت درباب خلیفه، استخلاف، عقد امامت، شورا، استیلا
- بررسی آراء خوارج و مرجئه، اشاعره و معتزله دربارهٔ امامت و خلافت
- بررسی آراء سیاستمداران و اندیشمندان برجسته دنیای اسلام و آثار آن:
  - تأثیر آشنایی مسلمانان با دیگر تمدنها بر تحول اندیشهٔ سیاسی و اجتماعی آنها
  - ماوردی، خواجه‌نظام الملک، غزالی، علامه حلّی، ابن تیمیه، روزبهان خنجی و نیز بررسی آراء فیلسوفانی چون فارابی، ابن‌سینا، خواجه نصیرالدین طوسی
- مطالعه دیدگاههای سیاسی اندیشه‌گران معاصر: سیدجمال الدین، عبده، کواکبی، نائینی، امام خمینی‌ﷺ
- تحولات مهم سیاسی و اجتماع در پرتو اندیشه‌ها
- تحلیل کلی احیاگری و تجددخواهی در دنیای معاصراسلامی
- شکلهای تدوین اندیشه‌های سیاسی و اجتماعی

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های ویژه کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس حسب مورد

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم

- درصدی از نمره به مقالهٔ پایان نیمسال تحصیلی اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

مآثرالخلافة، قلقشندی
سلوک الملوک، روزبهان
سیاست‌نامه، خواجه‌نظام‌الملک
شفا، ابن‌سینا
نصیحة الملوک، غزالی
طبایع الاستبداد، کواکبی
تنبیه الامه، نائینی
اندیشه سیاسی در اسلام معاصر، عنایت
سیاست و غزالی، لائوست
گرایشهای سیاسی در جهان عرب، خدوری
حکومت‌اسلامی، امام خمینی
سیاست در اسلام، عزّتی
ولایة الفقیه، منتظری
المقدمه، ابن خلدون
تاریخ فلسفه دراسلام، میان محمدشریف
بررسی تفکر اجتماعی امام (ره) دربارهٔ تغییر جامعه
الشافی، شریف مرتضی
تاریخ اسلام، حسن ابراهیم حسن
الملل والنحل، شهرستانی
آراء اهل مدینه فاضله، فارابی
تحقیق ماللهند، بیرونی
اندیشهٔ اجتماعی متفکران مسلمان از فارابی تا ابن‌خلدون، نفی آزاد ارمکی
مقالات الاسلامیین، اشعری
الاحکام السلطانیة، ماوردی
شناخت انواع اجتماعات از دیدگاه فارابی وابن‌خلدون، غلامعلی خوشرو

شناخت تمدن اسلامی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۱۲ — حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

تعداد واحد: ۲واحد — تعداد ساعت: ۳۲

پیش نیاز: — نوع واحد: نظری

۲- هدف درس: آشنایی تحلیلی با زمینه‌ها، ارکان و سیرتحول تمدن‌اسلامی

۳- سرفصل:

- مقدمه
  - تعریف تمدن
  - عناصر سازنده تمدن
  - انواع تمدنها و عوامل مؤثر در ترقی یا انحطاط تمدنها
- مبانی تمدن‌شناسی در قرآن
- نظریه‌های گوناگون در شکل‌گیری تمدن‌اسلامی
- ویژگیهای تمدن‌اسلامی
- نقد و بررسی تأثیرپذیری تمدن‌اسلامی از دیگر فرهنگها و میزان تأثیرپذیری آن
- نهادهای تمدن‌اسلامی و نوآوریهای مسلمانان در تعلیم و تربیت، نظام اداری، هنر و ...

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: امکانات نمایش فیلم وعکس

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی از یک موزه ویک بنای تاریخی

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی حسب معرفی استاد

تماشای فیلم، اسلاید، عکس در جلسات متعدد در طول نیسمال

پژوهش یک مقاله برای پایان نیمسال تحصیلی

دیگر موارد

۷- روش آزمون: -روش مرسوم

-درصدی از نمره به گزارش بازید علمی و درصدی نیز به مقاله اختصاص می‌یابد

۸-گزیدهٔ منابع:

- تاریخ تمدن اسلامی ویل دورانت
- تمدن در بوته آزمایش، توینبی
- ظهور و سقوط تمدن، شبرد. بی، کلاو
- تاریخ تمدن، هنری لوکاس
- سیرتمدن، رالف لینتون
- تاریخ تمدن، توینبی

فرهنگ و تمدن اسلامی از دیدگاه مستشرقان

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۱۳ — حیطه آموزشی: محتوای تخصصی رشته تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

تعداد واحد: ۲واحد — تعداد ساعت: ۳۲

پیش نیاز: — نوع واحد: نظری

۲- هدف درس: آشنایی انتقادی به دیدگاههای برخی از خاورشناسان برجسته در حوزه فرهنگ و تمدن اسلامی

۳- سرفصل:

- تعریف شرق‌شناسی، اسلام‌شناسی و مطالعات اسلامی
- پیدایش اسلام‌شناسی درغرب و سیر تطور آن
- تحلیل اهداف و انگیزه‌های مطالعات اسلامی در غرب
- ابعاد و شاخه‌های مطالعات اسلامی
- بررسی دیدگاههای مهمترین خاورشناسان
  - کایتانی
  - نولدکه
  - بارتولد
  - گیب
  - سوردل
  - کلود کاهن
  - باسورث
  - لمبتون
  - گلدزیهر
  - پروگشتال
  - اشپولر
  - ریچارد فرای
  - والتر هینتس
  - مارگلیوث
  - لامنس

۴- شیوهٔ آموزش: روش مرسوم

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی منابع جانبی

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش یک مقاله برای پایان نیم‌سال تحصیلی

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - روش مرسوم
- درصدی از نمره به تحقیق دانشجو اختصاص می‌یابد

۸- گزیدهٔ منابع:

- اسلام از نظر ولتر، حدیدی
- المستشرقون، نجیب العقیقی
- موسوعة المستشرقین، بدوی
- اسلام و غرب، دانیل
- اسلام‌شناسی در اروپا از آغاز تا قرن بیستم، فوک
- «اسلام از دریچهٔ چشم مسیحیان»، مینوی
- آثار هر یک از خاورشناسانی که نامشان در سرفصل آمده است

پایان‌نامهٔ تحصیلی

۱- مشخصات درس:

شماره درس: ۵۵۱۹۱۴ حیطه آموزشی: مهارتهای ویژه پژوهشی

تعداد واحد: ۶واحد تعداد ساعت:

پیش نیاز: نوع واحد: نظری

۲- هدف درس: بکاربستن توان پژوهشی واندوختهٔ علمی دانشجو برای ارائه اثری‌نو درباره فرهنگ و تمدن‌اسلامی

۳- سرفصل:

۴- شیوهٔ آموزش: استاد راهنما در ساعات معین و در طول دورهٔ نگارش پایان‌نامه برفعالیت دانشجو نظارت خواهد داشت و دانشجو ملزم به رعایت دقیق شیوه نامه ادارهٔ کل تحصیلات تکمیلی دانشگاه امام صادق(ع) می‌باشد

۵- تدارکات مورد نیاز: -

۶- راهنمایی‌های کمک آموزشی:

بازدید علمی -

مطالعهٔ شخصی -

تماشای فیلم، اسلاید، عکس -

پژوهش -

دیگر موارد -

۷- روش آزمون: - برگزاری جلسه دفاعیه به روش مرسوم و مطابق مقررات و آیین‌نامه‌های موجود

۸- گزیدهٔ منابع:

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بسمه تعالی

تاریخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۳
شماره ۷۳/۲۶۴۹
پیوست

حداقل و حداکثر واحدهای درسی درمقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۳/۱۱/۹)
شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامه‌های آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیرضرور وادغام شاخه‌ها دربعضی از رشته‌های تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد. این مصوبات ازتاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو می‌گردد.

۱ـ دوره‌های کاردانی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد

۲ـ دوره‌های کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد وحداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشته‌های مختلف فنی ومهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳ـ دوره‌های کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴ـ دوره‌های کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که ازاین تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد.)

۵ـ دوره‌های کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶ـ دوره‌های دکتری Ph . D حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که ازاین تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد می‌تواند اختصاص به رساله داشته باشد.

دراینصورت:

الف: گروه‌های برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامه‌های مصوب رشته‌های مربوط به‌خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها رادرمقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامه‌های جدیدبرای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۲۴ـ۱۳۷۳ وبعداز آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۳ نیز می‌توانند وضعیت تحصیلی خودرابابرنامه جدید تطبیق دهند، دراینصورت تطبیق واحدها و دروس بابرنامه‌های جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یاکمیته تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای صادره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی درخصوص تقلیل واحدهای درسی درمقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به مرحله اجرا گذارده شود.

دکتر سیدمحمدرضا هاشمی گلپایگانی

وزیرفرهنگ وآموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

۳۱۹

سیدمحمدکاظم نائینی
دبیرشورای عالی برنامه ریزی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بسمه تعالی

تاریخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۵
شماره ۱۱۳/۳۶۶۳
پیوست

دستورالعمل اجرائی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی ، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۳

۱ـ گروههای برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خودرا بازنگری کرده و سقف واحدها راتاحدمجاز کاهش دهند.

۲ـ برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است .

۳ـ دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند براساس سقف تعیین شده دربرنامه جدید ، به تشخیص گروه آموزشی مؤسسه ذی ربط و بارعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:

۳ـ۱ : واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی ، پایه ، اصلی و تخصصی تاسقف مجاز دربرنامه جدید ، گذرانده باشند.

۳ـ۲ : برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است ، سقف واحدهادر دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۳۵ واحدو برای‌دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است .

۳ـ۳ : آن دسته از دانشجویانی که درشمول بند ۳ـ۱ قرارنمی‌گیرند یعنی تعدادواحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حدمجاز است ، می‌توانند ازنیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خودرا تا ، سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند ، دراین صورت :

الف : کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجو ، حتی اگر دربرنامه جدید حذف شده‌باشد، پذیرفته می‌شود.

ب : درسهائی که دربرنامه جدید باتعداد واحد کمتر یابیشتر عرضه شده‌اند و دانشجوآن درسهارا قبلا" گذرانده است ، براساس‌همان تعداد واحد گذرانده شده ازوی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.

ج : گذراندن درسهائی از برنامه قدیم که دربرنامه جدید حذف شده است ، برای‌دانشجویانی که آن درس را نگذرانده‌اند الزامی نیست .

د : برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی ، کارشناسی ،کارشناسی ناپیوسته وکارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۵ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است .

مصوبه جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی ، مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۳ درمورد دستورالعمل اجرائی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی ، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سیدمحمدرضا هاشمی گلپایگانی
وزیرفرهنگ وآموزش‌عالی

رونوشت : معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و
معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است دستورفرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نمائید.

سیدمحمدکاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی